

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**ÖMER SEYFETTİN'İN
HİKÂYELERİNİN CÜMLE SIKLIĞI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nurullah AYDIN

**Danışman
Doç.Dr.M. Abdullah ARSLAN**

Erzincan 2016

TEZ BİLDİRİM DİLEKÇESİ

Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Cümle Sıklığı Açısından İncelenmesi" isimli **"Yüksek Lisans"** tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

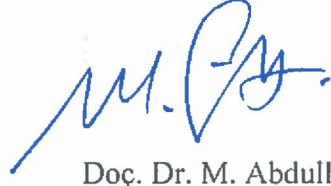
Nurullah AYDIN

TEZ KABUL FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında jürimiz tarafından **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri

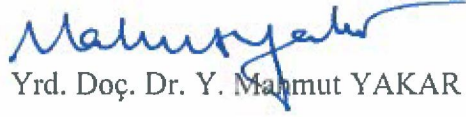
Doç. Dr. M. Abdullah ARSLAN

Jüri

Yrd. Doç. Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Jüri

Yrd. Doç. Dr. Y. Mahmut YAKAR

ÖMER SEYFETTİN'İN HİKÂYELERİNİN CÜMLE SIKLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nurullah AYDIN

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi Haziran 2016

Tez Danışmanı: Doç. Dr. M. Abdullah ARSLAN

ÖZET

Ömer Seyfettin, Cumhuriyet Dönemi'nin önemli hikayecilerinden biridir. Bugün sadece hedef kitlesi çocuklar olan bir yazar olarak görülmeye, eserleri de çoğunlukla değerler noktasında incelenmeye başlanmıştır. Herkesin malumudur ki Ömer Seyfettin her muhtevaya uygun bir kurgu geliştirerek hikâyenin şiir gibi bir tür olduğunu edebiyat dünyasına kabullendirmiş ve bu yeni türü edebiyatımıza sevdirmiştir.

Ömer Seyfettin'in eserlerinin bu yönüne dikkati çekme; hikâyelerindeki hareket, diyalog, tasvir, kanaat ve takdim cümlelerinin ne oranda ve nasıl tutarlı olduklarını ortaya koyma çalışmanın temel amacıdır.

On iki yıllık zorunlu kademeli eğitime geçilmesiyle birlikte eğitim sistemimizin ilk, orta kademelerinde bazı aksaklık ve eksikliklerin ortaya çıktığı görülmeye başlanmıştır. Görülen aksaklık ve eksikliklerden biri de seçmeli dersler için hazırlanan yıllık kazanım plânlarının olmayışıdır. Bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden elde edilen nicel veriler esas alınarak Sekizinci sınıf düzeyine uygun "Seçmeli Yazarlık Becerileri Yıllık Kazanım Plân Örneği" hazırlama ve bu plândan hareketle bir grup sekizinci sınıf öğrencisiyle hikâye kurgulama çalışması yaparak kazanım plân örneğinin başarısını test etme ayrıca amaçlanmıştır.

Çalışmanın öncelikli amacına uygun olarak Ömer Seyfettin'in aslına uygun bir şekilde neşredilen hikâye külliyatı konularına göre gruplandırılıp doküman analizine tabi tutulmuştur.

Örnekleme tekniklerinden birisi olan kontrollü örnekleme yoluyla konularına göre gruplandırılan eserlerden bazıları çalışmanın evreni belirlenmiştir. Diyalog, takdim, hareket, tasvir ve kanaat gibi kavramlar sınırları belirli bir şekilde tanımlandıktan sonra ise seçili eserler veri analizine tabi tutulmuştur. Yapılan tasnifçi çalışma sonucunda Ömer Seyfettin'in eserlerini belirli sisteme göre kurguladığı ve hikâyeler arasında diyalog, takdim, hareket, tasvir ve kanaat cümlelerinin oranı açısından tutarlılığın olduğu görülmüştür.

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin incelenmesinde ele alınan çeşitli tasnifçi çalışma unsurları, kullanım sıklıklarına uygun bir şekilde kullanılarak ve 8.sınıf Türkçe Ünitelendirilmiş Yıllık Planı'ndaki yaratıcı yazma becerileri yönünden yer verilen kazanımlar dikkate alınarak "8.Sınıf Yazarlık ve Yazma becerileri Yıllık Kazanım Plân Örneği" hazırlanmıştır. Hazırlanan bu plânla "Yazarlık ve Yazma Becerileri" dersinde ders öğretmenin rehberliğinde bir grup sekizinci sınıf öğrencisinin rahatlıkla olay hikâye tarzında hikâye kurgulayabildikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, tasnifçi çalışma, kazanım plân örneği hazırlama, örnek hikâye kurgulama

EXAMINED IN TERMS OF THE FREQUENCY OF THE SENTENCE THE STORY OF ÖMER SEYFETTİN

Nurullah AYDIN

**Erzincan University, Institute of Social Sciences,
Department of Turkish Education, Thesisi of Arts, June 2016
Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. M. Abdullah ARSLAN**

ABSTRACT

Ömer Seyfettin is started to be seen as an author whose target audience is just children and his works are started to be analyzed in value points. It is known by everybody that Omer Seyfettin made literature world accept the story as a kind like poem and made this new kind loved in our literature by developing a fiction suitable for all contents. The main aim of this study is to draw attention to this side of Omer Seyfettin' s works, revealing how consistent the motion, dialog, description, opinion and introduction sentences are. It is started to be seen that some malfunctions and deficiencies occurred in primary and secondary levels of our education system as we passed 12-year Compulsory Education System without an exact preparation. One of the malfunctions and deficiencies is lack of annual acquisition plans for optional subjects. In this study, preparing 'Optional Authorship Skills Annual Acquisition Plan Sample' suitable for 8th grade level based on quantitative data gained from Omer Seyfettin's stories and testing the success of acquisition plan sample by making story editing with a group of 8th grade students via this plan are also planned. In accordance with the primary aim of the study, Omer Seyfettin's story corpora which are diffused literally according to their subjects are grouped and they are subjected to a document analysis. Via controlled sampling method,one of the sampling methods, some of the works that are grouped according to their subjects are chosen to be the target population of the study. After the limits of terms such as

dialog, introduction, motion, description and opinion had been explained significantly, chosen works were put into data analysis.

As a result of the sorter study, it has been seen that Omer Seyfettin fictionalized his works according to a significant system and the ratio in dialogs, introduction, motion, description and opinion sentences between the stories are consistent. ‘ ‘ Various sorter working factors handled in analyzing of Omer Seyfettin’s stories by using them appropriately according to their usage frequency and 8th grade Authorship and Writing Skills Annual Acquiring Plan Sample have been prepared by considering acquisitions about creative writing skills included in 8th grade Turkish Annual Plan. With this plan, it has been seen that a group of 8th grade students are able to fictionalise fact stories easily under the guidance of their teacher in Authorship and Writing Skills lesson.

Key Words: Ömer Seyfettin, sorter working, preparing acquisition plan sample, fictionalising sample story

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİM DİLEKÇESİ	I
TEZ KABUL FORMU	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR CETVELİ	IX
ŞEKİLLER.....	X
TABLolar	XI
ÖNSÖZ	XII
1.GİRİŞ	1
1.1. Kuramsal Çerçeve	1
1.2. Benzer Araştırmalar	2
1.2.1. Ömer Seyfettin'in Hikâyelerini Değerler yönünden ve Çocuk Edebiyatı Ürünü Olarak Ele Alan Çalışmalar	2
1.2.2. Hikâye Tekniği ve Kısa Öykü Kuramı Bağlamında Ömer Seyfettin'in Hikâyelerini Ele Alan Çalışmalar.....	4
1.2.3. Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerini Geliştirmek İçin Yapılan Hikâye Kurgulama Etkinliklerini Ele Alan Çalışmalar	7
1.3. Problem	11
1.4. Amaç	12
1.5. Tanımlar Temel Kavramlar.....	12
1.5.1. Tasnifçi Yaklaşımla İlgili Temel Kavramlar	12
1.5.1.1. Diyalog	12
1.5.1.2. Kanaat.....	13
1.5.1.3. Takdim.....	13
1.5.1.4. Tasvir (Betimleme).....	13
2.1. Araştırma Modeli (Deseni)	15
2.2. Evren	15
2.3. Örneklem.....	15
2.4. Verilerin Toplanması	16
2.5. Verilerin Analizi.....	16

3. BULGULAR VE YORUMLAR	18
3.1. Tasnifçi Çalışma.....	18
3.1.1. Diyalog Yönünden İncelenen Hikâyeler.....	18
3.1.2. Kanaat Yönünden İncelenen Hikâyeler	20
3.1.3. Takdim Yönünden İncelenen Hikâyeler	23
3.1.4. Hareket Yönünden İncelenen Hikâyeler	25
3.1.5. Tasvir (Betimleme) Yönünden İncelenen Hikâyeler	27
3.2. Seçmeli Derslerle İlgili Genelge, Yönetmelik Ve Yönergelerin İncelenmesi	30
3.2.1. Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün Seçmeli Dersler Konulu Resmi Yazısı.....	30
3.3. 8. Sınıf Türkçe Ünitelendirilmiş Yıllık Plânlarının Yaratıcı Yazma Becerileri Yönünden İncelenmesi.....	31
3.3.1.MEB Yayınlarının İncelenmesi	31
3.4. 8. Sınıf Yazarlık Ve Yazma Becerileri Yıllık Kazanım Plân Örneğinin Hazırlanması	34
3.4.1. Kazanım Plân Örneği	34
3.5. Yıllık Kazanım Plân Örneğini Uygulayarak Öğrencilerle Hikâye Kurgulama Çalışmaları	37
3.5.1. Örnek Hikâye	37
3.5.2.1. Örnek Hikâyenin Genel Analizi	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
KAYNAKÇA.....	53
ÖZGEÇMİŞ	56

KISALTMALAR CETVELİ

C.	: cilt
Yrd. Doç. Dr.	: Yardımcı Doçent Doktor
Doç. Dr.	: Doçent Doktor
Edit.	: Editör
Prof. Dr.	: Profesör Doktor
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
S	: sayı
s.	: sayfa
SPSS	: Statistical PacketforSocialScience
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: ve benzeri
Yrd. Doç. Dr.:	Yardımcı Doçent Doktor

ŞEKİLLER

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 3.1. Diyalog Cümleleri Betimsel Analiz Haritası	19
Şekil 3.2. Kanaat Cümleleri Betimsel Analiz Haritası	22
Şekil 3.3. Takdim Cümleleri Betimsel Analiz Tablosu.....	24
Şekil 3.4. Hareket Cümleleri Betimsel Analiz Tablosu	26
Şekil 3.5. Tasvir Cümleleri Betimsel Analiz Haritası	28

TABLolar

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 3.1. Diyaloglu Cümle Oranları	18
Tablo 3.2. Normallik Testi	19
Tablo 3.3. Kanaat Cümlelerinin Oranı	21
Tablo 3.4. Anlamlı Farklılık Testi.....	23
Tablo 3.5. Takdim Amaçlı Cümle Oranları	23
Tablo 3.6. Anlamlılık (Kruskal Wallis) Testi	24
Tablo 3.7. Hareket Bildiren Cümlelerin Oranı.....	25
Tablo 3.8. Normallik Testi	26
Tablo 3.9. Tasvirli Cümlelerin Oranı.....	27
Tablo 3.10. Normallik (Kruskal Wallis) Testi	28
Tablo 3.11. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Ünitelendirilmiş Yıllık Kazanım Plân Örneği	34

ÖNSÖZ

Ömer Seyfettin kısacık yaşamında edebiyatımızda önemli bir yer edinmiş bir yazardır. Özellikle kısa hikâye türüne yaptığı katkılarla adından sıkça söz ettirir.

Her yaş düzeyine hitap eden hikâyelerle kalıcı olmayı başarmıştır; fakat bazı yayınevleri Ömer Seyfettin'in hikâyeleri üzerinde keyfi ekleme ve çıkarmalar yaparak hikâyeleri tekrar yayınlamışlardır. Böylece yazarın hikâyelerinin hedef kitlesi sınırlandırılmış bunun sonucunda da Ömer Seyfettin sadece çocuklara hitap eden bir yazar olarak görülmeye başlanmıştır. Yazarın hikâyeleri incelendiğinde hikâyelerin çok azı (Perili Köşk, Falaka, İlk Namaz vb.) ortaokul çağındaki çocukların yaş düzeyine uygundur. Yazar bu hikâyelerde çoğu zaman çocukluk döneminde tanık olduğu olayları anlatmıştır.

Yazarın hikâyelerinde görülen en önemli özellikler bir döneme her yönüyle tanıklık etmesi, hikâyelerindeki dil ve kurgusal başarıdır. Ömer Seyfettin bu kurgu başarısı sayesinde bir tür olarak kısa hikâyeyi ülkemiz insanına sevdirmiştir.

Bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyelerindeki kurgu başarısı nicel verilerle ortaya konarak bu verilerin "Seçmeli Yazarlık Becerileri Dersi" için gerek teoride gerek uygulamada kullanılmasının uygun olabileceği düşünülmüş ve bu çalışma hazırlanmıştır. Bu çalışmanın genel amacı Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden yola çıkarak örnek hikâye kurgu planı hazırlama ve bu plandan yola çıkarak seçili öğrencilerle hikâye kurgulama çalışması yapmaktır.

Öğretmenlik mesleğine atıldığım ilk yıllarda birçok mesleki bilgi ve becerileri edinmemde ve çalışmamın her aşamasında önemli katkılarını gördüğüm değerli hocam Doç. Dr. M. Abdullah Arslan'a, benden hiçbir zaman ilgisini ve bilgisini esirgemeyen değerli dostum ve hocam Yrd. Doç. Dr. Yasin Mahmut Yakar'a, Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan Yılmaz'a, çalışmamı tamamlamamda emeği geçen değerli dostum ve hocam Dr. İsa Yıldırım'a, her zaman maddi ve manevi desteğini üzerimde bulduran eğitimci babama ve çalışma boyunca bana desteğini esirgemeyen sevgili eşime teşekkürü bir borç bilirim.

Nurullah AYDIN

Erzincan,2016

1.GİRİŞ

1.1. Kuramsal Çerçeve

Tebaası bulunduğu imparatorluğun dağılına şahit bir öykücü, otoriter babası karşısında güçlü bir karakter ortaya koyamayan bir evlat, harbin ne olduğunu bizatihi gören bir asker oğlu, Ziya Gökalp'ın yakın arkadaşı, Batı hayranı bir eş, en çok ihtiyaç duyduğu zamanda annesini kaybeden evlat, savaş zamanı açlıkla, yoksunlukla ve yoksullukla mücadele eden bir toplum, toplum katmanları arasındaki gelir uçurumu vb. (Tosun, 2011).

Ömer Seyfettin'in gerçeklerine bakıldığında sanatıyla yaşamının iç içeliği ne kadar doğalsa, sonraki nesillerin de Ömer Seyfettin'i milli ve manevi yönlerden ele almaları o kadar doğaldır. Sorun söz konusu yazarın Türk edebiyatındaki yerinin ve öneminin göz ardı edilerek günümüzde sadece milli ve manevi değerlerimizi bize aktaran bir kişi olarak tanınır olmasıdır.

Oysa Ömer Seyfettin'i günümüzde önemli kılan iki temel özelliği vardır: Birincisi, öykünün yeni yeni kuramsal temellerinin oluşturulduğu dönemde öyküyü bir tür olarak edebiyat dünyasına kabullendirip neredeyse el yordamıyla her muhtevaya uygun bir anlatım biçimi geliştirebilmiş olmasıdır.

Onu önemli kılan ikinci özelliği ise, öykülerinde işlediği birçok problemin (Batı'ya körü körüne öykünme, Tanzimat Dönemi'nden beri devam eden sözde, eylemde ve düşüncede ikilemde kalma, savaş zenginlerinin tutumları, mili ve manevi değerlerden uzaklaşma, kişilerin dini menfaatleri uğruna kullanması vb.) günümüzde hala güncelliğini koruyor olmasıdır. Bir asırdan beri Ömer Seyfettin'i önemli kılan ikinci neden üzerinde hep çalışılmış; fakat yazarın da belirttiği gibi (Tosun, 2011) el yordamıyla her muhtevaya uygun bir anlatım biçimi geliştirebilmesi göz ardı edilmiştir.

Bu çalışmada ilk olarak Ömer Seyfettin'in el yordamıyla her muhtevaya uygun bir şekilde oluşturduğu kurgu becerisi nicel verilerle ortaya konmuş daha sonra da bu verilerden hareketle ilköğretim 8.sınıf öğrencileri için *Yazarlık ve Yazma Becerileri Yıllık Plân Örneği* hazırlanmıştır.

Son olarak hazırlanan yıllık plân örneğiyle *Yazma ve Yazarlık Becerileri* dersinde ders öğretmenin rehberliğinde öğrencilerle hikâye kurgulama çalışması yapılmıştır.

1.2. Benzer Araştırmalar

1.2.1. Ömer Seyfettin'in Hikâyelerini Değerler yönünden ve Çocuk Edebiyatı Ürünü Olarak Ele Alan Çalışmalar

Sallabaş'ın *Ömer Seyfettin Hikâyelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakımından İncelenmesi* çalışmasına göre, Türkçe öğretimi genel olarak metinler aracılığıyla yapılmaktadır. Bu yönüyle Türkçe öğretiminin vasıtalarından biri olan metinlerin aynı zamanda öğretimsel amaçlara uygun olarak seçilmesi gerekmektedir. Özellikle hikâye edici metinler, kazandırılmak istenen tutum, değer ve davranışların verilmesinde araç olarak kullanılmaya uygundur. Çocuk edebiyatı ürünü olarak Ömer Seyfettin hikâyeleri, Türkçe öğretiminde araç metinler olarak kullanılabilir.

Bu çalışmada, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde yer alan değerler araştırılmış ve bu değerlerin Türkçe öğretiminde kullanılması tartışılmıştır. Çalışmada; “aile birliğine önem verme, adil olma, bağımsızlık, barış, özgürlük, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik” değerleri esas alınmıştır.

Nitel araştırma tekniklerine uygun olarak yapılan bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmanın evrenini Ömer Seyfettin'in yazdığı hikâyeler, örneklemi ise bu hikâyelerden tesadüfi usulle seçilen 35 hikâye oluşturmuştur.

Çalışmada Ömer Seyfettin hikâyelerinde yer alan değerler tespit edilmiş ve incelenen değerlerin hikâyelerde yoğun bir şekilde yer aldığı (86 değer) görülmüştür” (Sallabaş, 2012).

Tamamıyla uygulamaya dönük bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin Türkçe öğretiminde bazı değerlerin kazandırılması noktasında araç olarak kullanılması görüşünü ileri sürmektedir. Yazarın hikâyelerinin sadece değerler noktasında ele alınması, hikâyelerin hedef kitlesinin daraltılması ve hikâyelerin kurgu yönünden değerlendirilmeye alınmaması “Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Cümle Sıklığı Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmaya neden ihtiyaç duyulduğu sorusunun cevabıdır.

“Ömer Seyfettin'in Kaşığı başlıklı öyküsü Türkçe ve edebiyat derslerinde, yalın bir biçimde yüzeysel yapısındaki yalan ve iftira eylemlerinin eleştirisi bağlamında ele alınmaktadır. Buna göre, yalan söyleyen ve iftira atan çocuk, istemeyerek de olsa kardeşinin ölümüne neden olur. Oysa modern edebiyat biliminin verileri ışığında yapılan bir yorumlama çalışması, çocuktan çok anne babanın suçlu olduğunu ortaya koymaktadır. Annenin yokluğu, otoriter baba, çocuğa duyulan güvensizlik ve özendirip yasaklama eylemleri çocuk üzerinde duygusal kırıklık yaratmaktadır. Duygusal kırıklık ise çocukta öfkeye dönüşmekte, ardından da korku ve endişe nedeniyle yalan ve iftira gelmektedir. Bu durumda asıl suçlu çocuk değil, çocuğu doğru anlamayan, onunla doğru iletişim kuramayan anne babalardır. Bu tür bir yorumun eğitim öğretim sırasında kullanılması metnin çok boyutlu olarak alımlama olanaklarını da ortaya çıkartacaktır” (Dilidüzgün, 2000).

Dilidüzgün“Kaşığı” adlı hikâyesinden yola çıkarak yaptığı pedagojik yönü ortaya koyan bir değerler çalışması yapmıştır. Dilidüzgün, Türkçe ve Türk Edebiyatı derslerinde bahsi geçen öykünün yalan ve iftira eylemi üzerinden ele alınıp problemin kaynağına inilmesini önermektedir. Bu çalışmada da görülmüştür ki ister Ömer Seyfettin'in tek bir hikâyesi üzerinden ister bütün hikâyelerini kapsayan bir çalışma yapılsın sorun Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin çocuk üzerinden ele alınması ve değerler eğitimi merkezli incelenmesidir.

“Ömer Seyfettin’in hikâyelerinin eleştirel düşünmenin özellikleri açısından incelenmesi ve bu hikâyelerin Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabilceğinin tespit edilmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Tarama modelinde betimsel bir çalışma olan araştırmada nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır.

Alan taraması yoluyla eleştirel düşüncenin özellikleri belirlenmiş, Ömer Seyfettin’in bütün hikâyeleri bu özelliklere göre değerlendirilerek veriler elde edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre Ömer Seyfettin’in hikâyelerinin eleştirel düşünmenin özelliklerini büyük ölçüde taşıdığı tespit edilmiştir. Buna göre Ömer Seyfettin’in hikâyeleri, eleştirel düşünmeyi geliştirme bakımından Türkçe öğretiminde kullanılabilir zengin metinlerdir”(Tekşan, 2013).

Tekşan’ın yaptığı bu çalışmada da Ömer Seyfettin’in hikâyeleri araç olarak kullanılmış ve değerler noktasında incelenmiştir. Bu çalışmada görülen başka bir husus da yazarın hikâyelerinin sadece Türkçe öğretiminde kullanılabilir algısını oluşturmasıdır. Ömer Seyfettin’in hikâyeleri tarihi, sosyolojik, psikolojik yönü de olan çok yönlü eserlerdir.

1.2.2. Hikâye Tekniği ve Kısa Öykü Kuramı Bağlamında Ömer Seyfettin’in Hikâyelerini Ele Alan Çalışmalar

Göncü’nün hazırladığı ilgili tezde, “Ömer Seyfettin’in (1884-1920) Türkiye’de modern kısa hikâye türüne yaptığı katkı, uluslararası kısa kurmaca kuramı bağlamında incelenmiştir. Tez, yapıtları ve sanatı ağırlıkla siyasi görüşleri ve temaları bakımından incelenmiş olan Ömer Seyfettin’in kısa hikâyelerini, bu türün öne çıkan yapısal özellikleri açısından değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle uluslararası kısa hikâye kuramı kapsamında yürütülmüş ve yürütülmekte olan tartışmalar gözden geçirilmiş ve böylelikle Ömer Seyfettin’in yapıtlarının değerlendirilmesine olanak sağlayacak kuramsal bir temel oluşturulmuştur.

Bugüne dek yapılan Ömer Seyfettin'le ilgili tespitlerin ağırlıklı özelliklerin ortaya koyulmasına yönelik olarak, yazarla ilgili kapsamlı çalışmalara imza atmış olan Tahir Alangu (1916-1973) ve Necati Mert (1945) başta olmak üzere, Türkiye'de kısa hikâye konusunda çalışmış yazar ve incelemecilerin görüşlerinden yararlanılmıştır. Kısa hikâye türüne dair tespitler ve belirlemelerde, türle ilgili kuramsal tartışmaların çıkış noktası olarak kabul edilen Edgar Allan Poe'nun (1809-1849) metinlerinden başlayarak, Brander Matthews (1852-1929), Boris M. Eyhenbaum (1886-1959) Suzanne C. Ferguson, Norman Friedman, Ian Reid, Susan Lohafer, Charles E. May ve Mary Louise Pratt gibi modern ve çağdaş kuramcılarının görüşlerine yer verilmiştir.

Çizilen kuramsal çerçevede ortaya çıkan ve kısa hikâyeyi diğer edebi türlerden ayırıştırıcı ve farklılaştırıcı özelliklerin Ömer Seyfettin'in kısa hikâyelerinde hangi söylem ve teknik özelliklerle izlenebileceği, yazarın farklı dönemlerdeki çok sayıdaki kısa hikâyesine göndermelerle tespit edilmiştir. Yapılan bu tespitlerle, Ömer Seyfettin'in, yapıtlarında uyguladığı karakter kurulumu, ekonomik anlatım, yazarla okur arasındaki mesafenin açılması ve olay örgüsü teknikleriyle, Türkiye'de modern kısa hikâye türüne önemli bir katkı sağladığı sonucuna varılmıştır” (Göncü, 2013).

Tespit ve değerlendirme ağırlıklı bu çalışma Ömer Seyfettin'in Türkiye'de kısa öykü türüne yaptığı katkıları ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Bu ve buna benzer çalışmalar sayesinde okurlar, Ömer Seyfettin sadece çocuklar için yazan bir yazar ya da Ömer Seyfettin'in eserleri bazı değerlerin aktarılması için bir araç algısından kurtularak edebiyatımıza kısa öykü türünde büyük katkılar yapan bu yazarımızın aslına bağlı kalınarak neşredilen hikâyelerini bulup büyük bir zevkle okuyacaklardır. Göncü yaptığı bu çalışmada geliştirilmesi gereken husus, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin cümle sıklığı ve okunabilirlik oranı açısından incelenmesi; hikâyelerde, diyalog, takdim ve tasvir bildiren cümleler arasında tutarlılık bulunup bulunmadığını “SPSS” gibi veri analizi programları yardımıyla nicel ve karşılaştırılabilir veriler halinde sunulmasıdır.

Ünlü'nün Ömer Seyfettin'in "*Tos*" *Hikâyesinde Klâsik Kısa Hikâyeye Geleneği Etkileri*", çalışmasında, "Modern Türk kısa hikâyeciliğinin ilk ve en önemli isimlerinden biri olan Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde yazılı ve sözlü kültür ürünlerini kullandığı uzun zamandır bilinmekteydi. Bu yazıda, XVI. ve XVII. Yüzyıllarda yaşamış olan Cinânî ve Nev'î-zâde Atâyî'nin eserlerinde kullandıkları "tos vurma" motifinin modern bir kısa hikâyede (Ömer Seyfettin'in *Tos* hikâyesi) nasıl ele alındığı konusu üzerinde durulacaktır"(Ünlü, 2007).

Ünlü, bu çalışmayla Modern kısa Türk hikâyeciliği ile hikâyeye geleneğimiz arasındaki bağı ortaya çıkarmaktadır. Modern Türk hikâyeciliğinin hikâyeye geleneğimizin devamı olduğunu göstermesi bakımından önemli olan bu çalışma, hikâyeye geleneği içerisindeki yazılı ve sözlü kültür ürünlerini çağın beğenilerine göre güncellenerek de başarının yakalanabileceğinin ispatı niteliğindedir. Ünlü, Ömer Seyfettin'in konu seçerken hangi yollara başvurduğunu ortaya çıkararak özellikle genç yazarlara bir alternatif de sunmaktadır; fakat yazarın konuyu nasıl kurguladığı, hangi kurgu tekniklerini kullandığı sorularına cevap verme de yetersiz kalmaktadır.

"Edebiyat, düşünce, duygu ve hayallerin yazı halinde, güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatıdır. Edebiyat eserleri ise toplumların bütün değerlerini dünden bugüne taşırlar. Hikâyeye, edebiyatın bir türü olarak sıradan bir anlatımın ötesinde edebiyat kadar eskiye dayanır. Fakat modern hikâyenin geçmişi çok yenidir. Edebiyatımızda modern hikâyeye Ömer Seyfettin'le başlamıştır. Kendisinden sonra gelen bütün hikâyeye ve romancılar onun etkisinde kalmışlardır. Ömer Seyfettin, çağdaşı sanatçılardan birçoğunun unutulmasına rağmen edebiyatımızın daima gündeminde olan önder bir sanatçımızdır. Onun hikâyeleri kişiliğinden ve yaşadığı dönemden kaynaklanan nedenlerden dolayı çok kesin olarak bugün de yarın da geçerli yüce amaçlara yöneliktir"(Aydemir, 2012).

Aydemir'in yaptığı bu "*Modern Türk Hikâyeciliğinde Ömer Seyfettin Etkisi*" adlı çalışma, ilk bakışta modern hikâyeye ve Ömer Seyfettin ilişkisi üzerinde kuramsal bir çalışma gibi görünse de yüce amaçlar ve değerler ifadelerinden anlaşılacağı üzere

değerler kavramı üzerinde şekillenmektedir. Okurun beklentisi gerek dünyada gerek Türkiye’de modern kısa öyküsü üzerinde derinlikli bir araştırma iken çalışmada yüzeysel bir değininin olduğu görülmektedir. Yine çalışmaya edebiyat kavramının tanımla başlanması ve edebiyat kavramından da hikâye kavramı genel olarak tanımlanması okurda gerek kişi gerek kuram anlamında hacimli bir çalışmayla karşı karşıya olduğu algısını oluşturmuş; fakat çalışma bu beklentiye de cevap verememiştir.

1.2.3. Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerini Geliştirmek İçin Yapılan Hikâye Kurgulama Etkinliklerini Ele Alan Çalışmalar

Demir (2012), *Türkçe Eğitiminde Yaratıcı Yazma Becerilerini Geliştirme* adlı çalışmasının giriş kısmında günümüz koşulları dikkate alındığında öğrencilere yazma becericisi kazandırmanın çok önemli olduğuna ve bu becerinin de okul ortamında keyifli etkinliklerle kazandırılması gerektiğinden söz eder. İlgili çalışmada yazar öğrencilerin yaratıcı yazma becerisi kazanması için sürekli yazma deneyimi içerisinde bulunması gerekliliğine vurgu yapar. Sınıf ortamında Türkçe öğretimi için ayrılan sınırlı vakit de göze alındığında bu deneyimin kazandırılması için en uygun yöntem küçürek öykü yöntemidir.

Yazar küçürek öyküye günümüzde neden ihtiyaç duyulduğuna, ne zamandan beri küçürek öykünün varolduğu, günümüzde hangi adlarla var olduğundan bahsettikten kısa öykünün tür olarak sınırlarını çizer. Yazar daha sonra ise öğrencilerin cümle ve paragraf oluşturma aşamalarında küçürek öyküyü nasıl kullandıklarına dair örnek öyküler yazdırarak, küçürek öyküyü tanım ve uygulama boyutuyla ele almış olur. Bu çalışma yaptırılmadan önce öğrencilere küçürek öykülerin başlıca özelliklerinden bahsedilerek, bu türde yazılmış çeşitli örnekler öğrencilere gösterilir. Bu örneklerden sonra ise öğrencilerle çarpıcı bir an ya da kesit kurgulanır. Daha sonra ise bu kesit ya da anı kendi cümleleriyle öğrencilerin yazmaları istenir.

Çalışmada dikkati çeken husus öğrencilerin ortaya koydukları ürünlerin değerlendirilip öğrenciye dönütlerin verilmemesidir. Bu çalışmada ne dönütlerden ne de pekiştireçlerden bahsedilebilir. Tamamen süreçli odaklı olan bu çalışmada öğrencilerin çalışmalarını değerlendirebilecek ölçütlerin de olmadığı görülmektedir. Demir (2012, s. 354) bu durumu, başka bir çalışmada nitel ve nicel boyutları içeren bir araş-

tırma ile karşılaştırmalı bir şekilde öğrenci dönütlerine yer vererek bu öykü türünün onlar üzerindeki etkisinden hareketle çalışmalar yapmak mümkündür, şeklinde açıklamıştır.İlgili makale öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmede değişik yöntemlerin derlenmesi sonucu ortaya çıkan genel bir çalışma olmayıp, Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirmede sadece öykü türünün imkânlarının kullanılmaya çalışıldığı özel bir çalışmadır.

Temizkan'ın "*Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi*" adlı çalışması: "Bu araştırmanın amacı yaratıcı yazma etkinliklerinin yükseköğretim öğrencilerinin öykü türünde metin yazma beceri üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırmada öntest ve son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 1.sınıflarından birinci öğretim 1/A şubesi (deney grubu) ve ikinci öğretim 1/B şubesi (kontrol grubu) oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 60 öğrenci katılmıştır. Araştırmada 10 hafta boyunca kullanılan yaratıcı yazma etkinlikleri sonucunda elde edilen veriler "Öykü Yazma Becerisi Ölçeği" doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öykü yazma becerisi ölçeğine göre son testte almış oldukları puanlar arasında deney grubunun lehine sayısal açıdan anlamlı bir fark olduğu [$t(29) = -5,172; p \leq,05$] belirlenmiştir. Buna göre yaratıcı yazma etkinlikleri öykü yazma becerisini geliştirmede geleneksel yazma etkinliğinden daha etkilidir. Ayrıca yaratıcı yazma etkinlikleri öykü yazma sürecinin içerik temel boyutu üzerinde [$t(29) = -3,668; p \leq,05$]; plânlama temel boyutu üzerinde [$t(29) = -3,151; p \leq,05$]; karakterler temel boyutu üzerinde [$t(29) = -5,666; p \leq,05$]; mekân temel boyutu üzerinde [$t(29) = -4,479; p \leq,05$] ve zaman temel boyutu üzerinde [$t(29) = -4,471; p \leq,05$] oranında deney grubunun lehine anlamlı bir etki oluşturmuştur. Bu sonuçlara göre Türkçe derslerinde e yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmeli ve yazmaları için öğrencilere güven ortamı sağlanmalıdır.

Öğretmen yetiştiren kurumların ilgili bölümlerinde yaratıcı yazma dersleri okutulmalı, öğretmen adayları yaratıcı yazmanın hem kuram hem de uygulama yönleriyle nitelikli bir biçimde yetiştirilmelidir”(Temizkan, 2011).

Temizkan'ın yaptığı çalışmanın öz kısmından yola çıkarak bir çıkarımda bulunmak istenirse çalışmada öğrencilerin öykü türünde yazı yazmaları çalışmanın bağımlı değişkeni, yaratıcı yazma etkinlikleri ise çalışmanın bağımsız değişkenidir. Çalışmanın bağımsız değişkeni olan yaratıcı yazma etkinliklerinde hangi uygulamalara yer verildiğine değinilmemesi çalışmanın sürece değil de daha çok sonuca odaklı olduğunu gösterir. Çalışma süresinin belirtilmesi, on hafta, çalışmanın sonuçlarının nicel verilerinin olması çalışmanın özgün tarafıdır. Ayrıca çalışmada içerik, plânlaşma, mekân, karakter ve zaman boyutuyla incelenmesi öykü türünde eserler incelenirken eserlere hangi açılardan bakmamız ve kıymetlendirmemiz gerektiği konusunda bize bilgi verir. Örgün eğitimin ilk ve orta kademeleriyle lisans eğitimi sırasında öğrencilerin şiir, öykü ve deneme türünde eserler yazdıkları ve ilgili dal öğretmenlerinden nitelik açısından iliği eserler üzerinde değerlendirmeler yapmalarını istediklerine sıkça rastlanmaktadır. Dal öğretmenleri ise eseri herhangi bir ölçüğe vurmadan eser hakkında genellikle “Güzel olmuş, biraz daha kitap okumalısın” türünde soyut değerlendirmeler yaparlar.

Bu keyfi değerlendirmeler öğrencilere ortaya koydukları ürünlerin hangi boyutunda eksikler olduğu noktasında öğrencilere somut katkı sunmazlar. Öğrenciler de bir süre sonra o türle ilgilenmeyi bırakır ve çalışmaları heves olarak kalır. Ayrıca günümüzde çeşitli dergiler, yayınevleri ya da belediyeler değişik zaman aralıklarında edebiyatın, öykü, şiir ve deneme alanlarında çeşitli yarışmalar düzenlemektedirler. Bu yarışmalarda amaç bahsi geçen alanlarda yetenekli kalemleri ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla ülkenin tanınan şairi yazar ve akademisyenlerini yarışmalarına jüri üyesi olarak davet ederler. Bu yarışma sonucunda başarılı olan adayları internet üzerinden ilan ederler. Sorun başarılı olan bu kişilerin hangi ölçütlere göre başarılı oldukları başarılı olmayanların ise hangi ölçütlere göre başarılı olmadıklarıdır.

Temizkan'ın yaptığı bu çalışma hem “Öykü Yazma Becerisi Ölçeği” hazırlama noktasında hem de öykü türünü içerik, plânlama, mekân, karakter ve zaman boyutuyla ele alması noktasında çok önemlidir.

Kara'nın “*Dramayla Öykü Oluşturma Yönteminin Türkçe Dersi İkinci Kademe Öğrencilerinin Tutumlarına Etkisi*” adlı çalışması:

“Bu deneysel çalışmada, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersinde dramayla öykü oluşturma yönteminin uygulandığı deney grubu ile bu yöntemin uygulanmadığı kontrol grubu arasında Türkçe tutumları bakımından farklılığın olup olmadığı belirlenmiştir. Araştırmada, ön test, son test kontrol gruplu deney deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Toprakkale Mehmet Cevlani Önal İlköğretim Okulunda 6, 7 ve 8. sınıflarda okuyan 135 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama sonucunda kullanılan yöntemlerin öğrencilerin Türkçe tutumları üzerinde etkisinin anlamlı olup olmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Yapılan t testleri sonucunda dramayla öykü oluşturma yönteminin uygulandığı ve bu yöntemin uygulanmadığı sınıflarda öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında değişimler görülmüştür.

Sonuç olarak Türkçe dersinde dramayla öykü oluşturma yönteminin kullanılması ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine olan ilgi ve tutumlarını olumlu yönde arttırmıştır”(Kara, 2011).

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine dönük bu çalışma bir saptama çalışmasıdır. Çalışmada dramayla öykü oluşturma yönteminin öğrencinin Türkçe dersine yönelik ilgi ve tutumunu saptanmakla kalınmayıp bu saptamadan hareketle çeşitli önerilerde bulunulması çalışmanın hayatiliğini artırmaktadır. Çalışmanın öneri kısmında okullara bağımsız drama dersi konulması gerektiği düşüncesi var olduğu görülmüştür; fakat aynı kısımda Türkçe Bölümü lisans eğitiminde bağımsız drama dersinin olup olmadığı yoksa Türkçe Eğitimi Bölümü lisans eğitimi sürecine bağımsız drama dersinin dâhil edilmesine dair herhangi bir ifadeye rastlanmamıştır. Yine çalışmanın öneri kısmında dramayla öykü oluşturma sürecinin bir döneme; hatta bir seneye yayılma düşüncesi varken ne özet ne de yöntem kısmında deney grubuna

dramayla öykü oluşturma yöntemini uygulama süresine dair herhangi bir ifadeye rastlanmamıştır.

Literatür incelendiğinde Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin çoğunlukla gerek çocuk edebiyatı açısından, gerekse milli-manevi değerleri kazandırma adına araç olarak kullanıldığı görülmektedir. Oysa Ömer Seyfettin kısa hikaye türünü kurgulama açısından da başarılı örnekler vermiştir. Ne var ki bu örnekler çocukların yazarlık becerilerinin geliştirilmesi açısından değerlendirilmemiştir. Bu çalışmada Ömer Seyfettin'in hikâyeleri, kurgu yönüyle analiz edilmiş, elde edilen bulgular ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazarlık becerilerini geliştirmesi amacıyla bir öğretim programı geliştirilmesinde kullanılmış ve bu programın uygulanabilirliği ortaya konulmuştur.

1.3. Problem

Ömer Seyfettin'in günümüzde hedef kitlesi çocuklar olan bir yazar olarak algılanması; hikâyelerinin kurgu, karakter kurulumu, üslup, kişi tahlili, tasvir, tarihi gerçeklik ve sosyolojik yönü göz ardı edilerek değerler öğretimi için sadece araç olarak kullanılması bir yazar olarak Ömer Seyfettin'in kurgu yönü pek dikkate alınmamıştır. Bunun sonucunda da Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin öğrencilerin kurgu becerisini geliştirmedeki rolü göz ardı edilmiştir. Böylece Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden her yönüyle faydalanma olanağı ortadan kalkmıştır. Bu çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Çalışmada tasnifçi çalışmayı oluşturan unsurların- diyalog, kanaat, takdim, hareket, tasvir- yüzdeler dilimleri arasındaki dağılım normal midir?
2. 8.sınıf öğrencileri için hazırlanan Türkçe Ünitelendirilmiş Yıllık Plânlarında öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirir türde faaliyetleri kapsayan kazanımlara yer verilmiş midir?
3. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden yola çıkılarak elde edilen nicel verilerden hareketle sekizinci sınıf öğrencileri için “Seçmeli Yazarlık Becerileri Yıllık Plân Örneği” hazırlanabilir mi?

4.Sekizinci sınıf öğrencileri için hazırlanan “ Seçmeli Yazarlık Becerileri Yıllık Plân Örneği” ile ders öğretmenin rehberliğinde öğrenciler tarafından bir hikâye kurgulanabilir mi?

1.4. Amaç

Araştırmanın amacı, ilgili hikâyelerin okumalarından hareketle ortaya çıkan geneldeÖmer Seyfettin’in hikâyelerindeki *diyalog, kanaat, takdim, hareket ve tasvirli cümle* oranlarını; bu oranların normal dağılım gösterip göstermediğini ve oranlar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını ortaya çıkarmak,bu genel amaçtan da yola çıkarak sekizinci sınıf öğrencileri için “Seçmeli Yazarlık Becerileri Yıllık Kazanım Plân Örneği ” hazırlayıp bu plân doğrultusunda bir grup sekizinci sınıf öğrencisiyle olay öykü tarzında hikâye kurgulamaktır.

1.5. Tanımlar Temel Kavramlar

1.5.1. Tasnifçi Yaklaşımla İlgili Temel Kavramlar

1.5.1.1. Diyalog

“Diyalog piyes, roman, hikâye gibi yapıtlarda iki ya da daha çok kimsenin konuşması” (TDK, 1981).

“Oyun, roman, hikâye vb. eserlerde iki veya daha çok kimsenin konuşması” (TDK, 2005).

“Diyalog, iki veya daha fazla kişi arasında gerçekleşen konuşmadır. Diyalog çok sık kullanılan bir yöntemdir. Diyalogun temel işlevi, gizli olanı "aşikâr" kılmak, soyut olanı somutlaştırmaktır. Diyalog yöntemi Holman'ın tespitiyle:

- * olayın gelişiminde rol oynar,
- * kahramanların psiko/sosyal konumlarının açıklanmasına yarar,
- * anlatıma doğallık izlenimi verir,
- * düşünce ve felsefelerin yansıtılmasını, etkileşimini sağlar,

* farklı kişilerin bir araya gelmesine, dolayısıyla farklı kültür ve konuşmaların, üslupların ortaya çıkmasını sağlar” (Ölmez, 2004).

Kişilerin gerek muhataplarıyla cevap bekleyerek kurduğu sözlü iletişim-teklifli diyalog- gerekse de muhataplarından cevap beklemeden kurdukları tek yönlü sözlü iletişim-teklifsiz diyalogdur.

1.5.1.2. Kanaat

“Kaniş, kanı, inanç, düşünce”(TDK, 2005).

1.5.1.3. Takdim

“1. Bir şeyi karşılıksız olarak birine verme, sunma. 2. Tanıtılmak, tanıştırmak. 3. Tanıtma, tanıştırma” (TDK, 2005).

Tasvire kaymadan yer yer geçmişten taşıyarak mekân, kişi ve kültür tanıtımı yapmak, kişilerin kişilerle olan ilişkisinden bahsetmek, post modern anlayışla yazılan hikâyelerde kişilerle mekânı bütünleştirerek olay örgüsünü hazırlamak amacıyla kurmaca metinlerde yerini alan cümlelere de takdim (sunum) cümleleri denir.

1.5.1.4. Tasvir (Betimleme)

Tasvir resim sanatından edebiyata geçmiş bir anlatım tekniğidir. Genelde öyküde olayın geçtiği çevre, iç ya da dış mekân metnin daha iyi anlaşılması ve okuyucuyu hazırlaması için kullanılır. Daha çok öykülerin başında yer alması da bu tanımı güçlendirmektedir. İnsan tasviri kelimelerle portre çizimini andırır. Buna göre tasvir insan, çevre, doğa ya da olayın geçtiği iç ya da dış mekân (lar)ın kelimelerle resmedilmesi sanatıdır. Bir anlatım tekniği olarak tasvir çok başvurulan bir yöntemdir.

“Ömer Seyfettin’in Gizli Mabet adlı öyküsünde bir Frenk’in gözünden Türk evinin sandık odası tasvir edilmiştir. Bu öykü iç mekân tasviri açısından başarılı bir örnek olarak değerlendirilebilir” (Kolcu, 2011).

Kelimelerle resim çizme sanatı olarak tanımlanan tasvir cümlelerinde amaç nesneyi okuyucunun zihninde canlandırabilmesini sağlamaktır. Olay hikâyeciliğinde hareket cümleleri önemli bir yer işgal etmekle beraber tasvirin yeri de göz ardı edilemez. Hız çağı olarak da adlandırılan modern sonrası dönemde bütün kurmaca me-

tinlerde tasvirin yeri sorgulanmaya başlamış, tasvirin metni ağırlaştırdığını düşününler dahi çıkmıştır; fakat insanlar kalabalıklar içerisinde yalnızlaşmaya başladıkça çevresindeki varlık ve nesnelere adeta kendi öznelerine katmışlar, bu varlık ve nesnelere duygu ve düşüncelerini dışa vurma yoluna gitmişlerdir.

Sanatta gerçeküstücülüğün de öne çıkmasıyla beraber; artık varlık ve nesnelere oldukları halle değil de algılandıkları halle kurmaca metinlerde yerlerini almaktadırlar. Bazen kurmaca kişinin ruh durumunun aynası bazen olayın anahtarıdır. Bu sebeplerle tasvir cümleleri kurmaca metinlerde kaldıkları yerden devam etmektedirler.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli (Deseni)

Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Cümle Sıklığı Açısından İncelenmesi adlı çalışmanın nitel gelenekten yararlanılarak yapılmış doküman incelemesine dayanan betimsel nitelikli tarama modeli olması düşünülmektedir.

Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen bilimsel nitelikli bilgilere ulaşmak için yazılı materyalleri analiz etme işlemi iken, tarama modeli geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

2.2. Evren

“Ömer Seyfettin'in hikâyeleri bugüne kadar farklı yayınevleri tarafından değişik okuyucu kitleleri hedeflenerek defalarca neşredilmiştir. Ancak bu neşirlerde çoğu zaman yanlış okumalar ve sadeleştirmeler bulunduğu gibi keyfi ilave ve ayıklamalar da olmuştur” (Argunşah, 2007).

Çalışmada kapsam olarak Ömer Seyfettin'in sadeleştirilmeden ve aslına uygun olarak hazırlanan hikâye külliyatı esas alınmıştır.

2.3. Örneklem

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin cümle sıklığı açısından incelenmesi başlıklı çalışmada, yazarın sadeleştirilmeden ve aslına uygun olarak hazırlanan hikâye külliyatından kontrollü küme örnekleme tekniği kullanılarak altmış sekiz hikâye örneklem için seçilmiştir. Kontrollü örnekleme tekniğinin seçilmesinde sebep bazı hikâyelerin ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin yaş düzeylerine uygun olmamasıdır. Kontrollü küme örnekleme evrende yer alan bütün kümelerin örnekleme girme şansının eşit olmadığı örnekleme türüdür. Kümelerin örnekleme alınabilmesi için belirli şartları karşılamaları gerekmektedir.

Külliyattaki hikâyeler konularına göre kümelendirilip tasnifçi çalışma yapılmıştır. Çalışmada Ömer Seyfettin'in değişik tarihlerde kaleme aldığı Nezle, Tam Bir

Görüş, Bir Çocuk Aleko, Kazın Ayağı, İnat, Kaşığı, Türbe, Yüz Akı, Beynamaz, Tütün, Mürebbiye, Rüşvet, Havyar, Pembe İncili Kaftan, Müjde, Ferman, Dama Taşları, Ayın Takdiri, Falaka, Topuz, Boykotaj Düşmanı, Bomba, Primo Türk Çocuğu (1), Primo Türk Çocuğu (2), Beşeriyet ve Köpek, Aşk ve Ayak Parmakları, Tavuklar, Pireler, Bahar ve Kelebekler, Teselli, Velinimet, İhtiyarlıkta mı Gençlikte mi, Çanakkale'den Sonra, Busenin şekli-i İptidaisi, At, Bir Hatıra, Nakarat, Hürriyet Gecesi, Miras, Gizli Mabet, Nadan, Büyücü, Çakmak, İlk Cinayet, Balkon, Kurbağa Duası, Kurumuş Ağaçlar, Bir Hayır, Çirkinliğin Esrarı, Hürriyete Layık Bir Kahraman, Herkesin İçtiği Su, Deve, Yüksek Ökçeler, Zeytin Ekmek, Korkunç Bir Ceza, Aşk Dalgası, Apandisit, Kanaat, Perili Köşk, Koleksiyon, Tenezzüh, Ant, Acıklı Bir Hikâye, Tarih Ezeli Bir Tekerrürdür, Erkek Mektubu, İlk Namaz, Sebat, Gurultu adlı eserler incelemeye tabi tutulmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri iki aşamada toplanmıştır. İlk olarak çalışmanın kuramsal çerçevesini sağlam bir zemine oturtmak amacıyla ilgili alan yazın taranacak, öykü ve öykü kuramı üzerine eserler incelenmiştir. İkinci aşamada ise Ömer Seyfettin'in bibliyografyası taranmış; yazarın sadeleştirilmeden, aslına sadık kalınarak hazırlanan hikâye külliyatı okumaya tabi tutulacak ve hikâyelerin bir kısmı incelenmek üzere seçilmiştir. Olay odaklı dil, cümle becerileri bu çalışmada esas alındığından kurgunun diğer başlıkları olan kahramanlar, zaman ve mekan problemleri ayrıca ele alınmamıştır.

2.5. Verilerin Analizi

SPSS Veri Analizi programına tabi tutulmadan önce verilerin analizi kısmında geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin bir kısım önlemler alınmış, seçili hikâyeler değişik aralıklarla birkaç kez okunmuş ve hikâyelerdeki analiz birimi olarak kullanılacak cümlelerin adedini belirlemek amacıyla cümleler kodlanmıştır. Kodlama sırasında çalışmanın güvenilirlik ve geçerliliğine ilişkin problemleri ortadan kaldırmak adına veri setinin bir bölümü üzerinde farklı zaman dilimlerinde kodlayıcılar tarafından kodlamalar yapılmış, kodlamalar arasındaki tutarlılığın %95 olduğu görülmüştür.

Yine kodlama güvenirliğini sağlamak adına bir nitel araştırma uzmanına da veri setinin bir bölümü üzerinde kodlamalar yaptırılmış, araştırmanın kodlayıcısı ile nitel araştırma uzmanının yaptığı kodlamalar arasında %80'in üzerinde bir tutarlılık olduğu tespit edilmiştir.

Cümleler kodlandıktan sonra istenen başlıklara göre kodlar %95 güven aralığında başlıkların i tutarlılığına bakılarak oranlarla ifade edilebilir hale getirilmişlerdir. Son olarak oranların yüzdelik bir dilim içerisindeki yerleri "orantı" yoluyla belirlenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Tasnifçi Çalışma

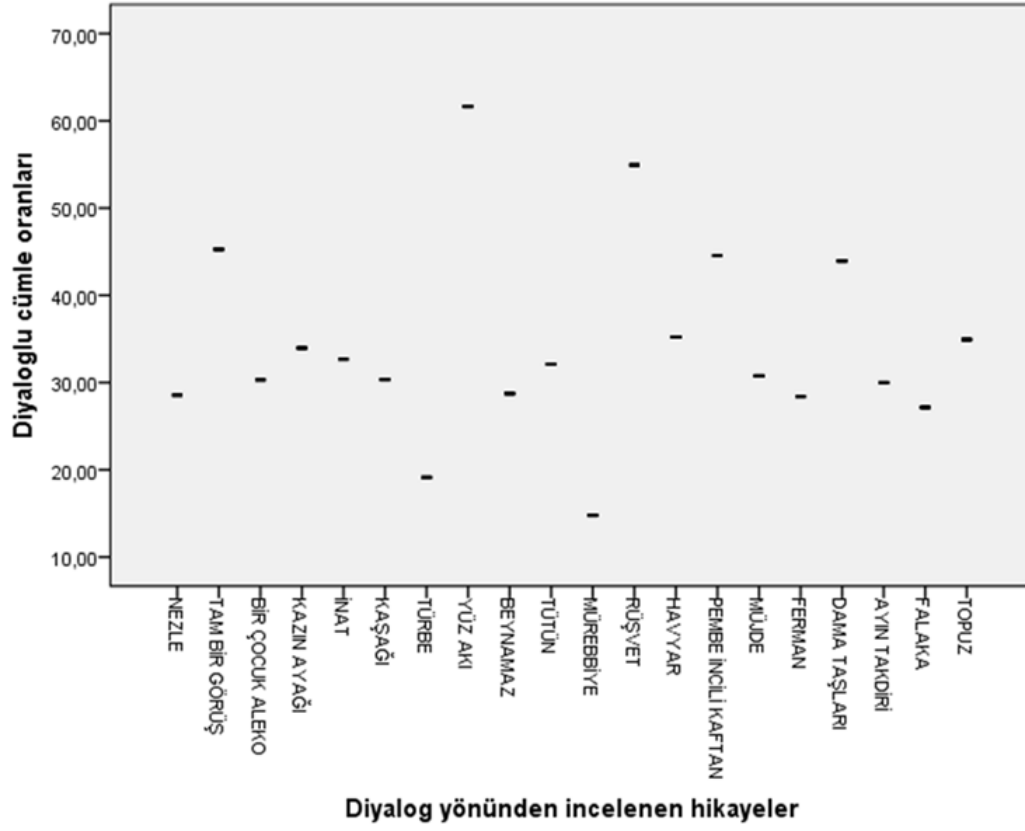
3.1.1. Diyalog Yönünden İncelenen Hikâyeler

Ömer Seyfettin'in seçili eserlerinde de eserleri yapısal yönden tamamlayan; hatta kurgunun kendisine işlerlik kazandırdığı-ana düşünceyi diyaloglarla verme gibi- diyalog cümlelerinin cümle sayılarına oran bulguları aşağıdadır:

Tablo 3.1. Diyaloglu Cümle Oranları

Sayı	20
Kayıp	0
Aritmetik Ort.	34,3666
Ortanca	31,4345
Tepe Değer	14,78 ^a
Standat Sapma	11,05725
Minimum	14,78
Maksimum	61,65

İstatistik tablosunda dikkati çeken en önemli hususlardan biri örneklemede diyaloglu cümle sayılarının aritmetik ortalama (mean) oranının **%34,366** olması diğeri ise aritmetik ortalama (Mean) ve ortanca değer (median) birbirine yakın olmasıdır. Bir sayısal gözlemler kümesinde aritmetik ortalama ve medyan birbirine ne kadar yakınsa dağılım o kadar normaldir denilebilir.

Şekil 3.1. Diyalog Cümleleri Betimsel Analiz Haritası

Yukarıdaki şekle istatistik açısından bakıldığında örneklemede diyaloglu cümle sayısının en az olduğu eser Mürebbiye diyaloglu cümle sayısının en fazla olduğu eser ise Yüz Akı adlı eserdir.

Örneklemin aritmetik ortalaması göz önüne alarak yukarıdaki şekle bakarsak diyalog oranının en ideal olduğu eserler “**Kazın Ayağı**” ve “**Havyar**” adlı eserlerdir.

Tablo 3.2. Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	Sig.	İstatistik	Df	Sig.
Diyaloglu cümle oranları	,219	20	,013	,912	20	,069

Örneklemedeki hikâyeler diyalog yönünden incelendiğinde verilerin dağılımının normal olup olmadığını Kolmogorov-Smirnov ve Sahapiro-Wilk testlerine bakarak daha net anlayabiliriz. Gözlem sayısı 29'dan az olduğunda Shapiro-Wilk testi kullanılabilir.%5 anlamlılık düzeyine göre sig. Değeri (0,069>0,05) %5 ten büyük olduğu için verilerin normal dağıldığı söylenebilir.

3.1.2. Kanaat Yönünden İncelenen Hikâyeler

“Evet, İtalya Muharebesi. Balkan Muharebesi... Ben Yanya Kalesi'nde esir oldum. Yunanistan'da bir seneden ziyade esirlik... İstanbul'a gelip kendimi toparlamaya başlayacağım zaman annemin ölümü. Sonra Cihan Harbi... İşte dört senedir bu felaketli harp. Müthiş buhran içindeyiz. Yarım okka ekmek otuz kuruşa satılırken kim edebiyatla uğraşabilir? Ama ben uğraştım” (Alangu, 1968:338).

Ömer Seyfettin'in yaşadığı dönemde (1884-1920) mensubu olduğu ülke, topraklarını büyük parçalar halinde kaybetmekte dağılma, çöküş sürecini yaşamaktadır.

Ülke içte; anarşi, kargaşa, bölücü ve yıkıcı terör faaliyetleri ve kaybedilen topraklardan Anadolu topraklarına doğru cereyan eden göçlerle mücadele ederken dışta ise büyük devletlerden sürekli tehdit almaktadır. Ülkenin bu çaresizlik ortamından kurtarılması için ülke otokrasisi tarafından bir asırdan fazla bir süredir çeşitli fikir hareketleri ortaya atılmaktadır. Ülkenin kurucu unsuru Türkler güvenlerini kaybetmekle birlikte hem Doğu- Batı ikilemini yaşamakta hem de birlikte yaşadıkları kavimlerin ayrılma isteklerine göz yummak durumunda kalmaktadırlar.

Babası asker olan, kendisi de bir süreliğine askerlik yapmış olan birinin elbette şahitliği daha makul; cihan harbine girmiş bir milletin cephedeki kahramanlıklarını, cephe gerisinde kalanların yoksulluklarını, cepheden kaçanların acizyetlerini derinden hissetmesi ve bu hissiyatın eserlerde renk ve şekil bulması elbette daha anlaşılır-
dır.

Önemli olan hikâyeciliği Türkiye'de oturtmuş olan yazarımızın kanaatlerine- şahsi, siyasi, sosyolojik, kültürel, edebi kanaat- hikâye atmosferini bozmadan olay hikâyeciliğinin (Maupassant tarzı hikâyecilik anlayışı) sınırları içerisinde ne oranda

yer vermiştir. Bu husus hikâye yazmaya yeni başlayanlar için kanaatlerini eserlerine taşıırken sınırlarını bilmeleri açısından son derece önemlidir.

Kanaat cümlelerinin cümle sayılarına ait oran bulguları aşağıdadır:

Tablo 3.3. Kanaat Cümlelerinin Oranı

Sayı	20
Kayıp	0
Aritmetik Ortalama	13,5860
Ortanca	9,5695
Tepe Değer	,66 ^a
Standart Sapma	13,84234
Minimum	,66
Maksimum	53,33

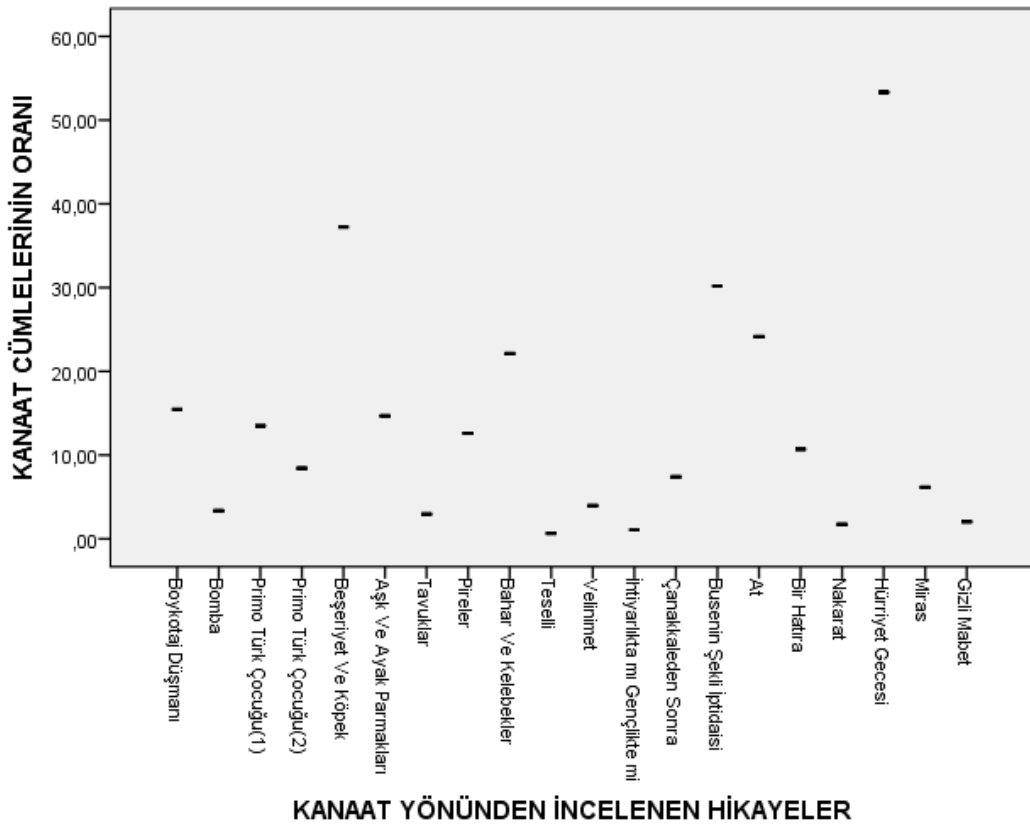
İstatistik tablosunda dikkati çeken en önemli husus örnekleme kanaat bildiren cümle sayılarının aritmetik ortalama(mean) oranının %13,860 olmasıdır. Aritmetik ortalama (mean) ve ortanca değer(median) birbirine yakın olsa da diyalog yönünden incelenen hikâyelere göre (Std. Deviation 11,05725) standart sapmanın daha fazla olduğu görünmektedir.

Minimum(,66) ve maksimum(53,33) değerleri arasında gözle görülür farkı standart sapmanın fazla oluşunun izahı olarak düşünebiliriz. Bir sayısal gözlemler kümesinde minimum ve maksimum değerler arasındaki çatal ne kadar açılırsa standart sapma da o kadar artar.

Örnekleme kanaat bildiren cümle oranlarının diyalog bildiren cümle oranlarına göre standarttan daha uzak bir tablo sunması Ömer Seyfettin'in bazı hikâyelerini- Hürriyet Gecesi vb.- ideolojik gayelerle ya da bir mesaj verme endişesiyle yazdığı düşüncesini akla getirmektedir. Bu düşüncenin akla gelmesinde Ömer Seyfettin'in yaşadığı dönemdeki sosyal ve siyasal şartların ve arkadaş çevresinin de rolü unutulmamalıdır.

Aşağıdaki şekle istatistikî açıdan bakıldığında kanaat bildiren cümle sayısının en az olduğu eser Teselli adlı eser, kanaat bildiren cümle sayısının en fazla olduğu eser ise Hürriyet Gecesi adlı eserdir.

Örneklemin aritmetik ortalamasını göz önüne alarak aşağıdaki tabloya bakarsak kanaat bildiren cümle oranının en ideal olduğu eserler “**Primo Türk Çocuğu(1)**” ve “**Aşk Ve Ayak Parmakları**” adlı eserlerdir.

Şekil 3.2. Kanaat Cümleleri Betimsel Analiz Haritası

Aşağıdaki Kruskal-Wallis test istatistik tablosu seçili hikâyeler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesi açısından önemlidir.

Tablo 3.4. Anlamlı Farklılık Testi

Kanaat Cümlelerinin Oranı	
Chi-Square	19,000
Df	19
Asymp. Sig.	,457

Örneklemedeki kanaat yönünden incelenen hikâyelerin, diyalog yönünden incelenen hikâyelere göre standart sapma verisi daha çiksa da yukarıdaki tablo incelendiğinde.%5 anlamlılık düzeyine göre sig. Değeri ($457 > 0,05$) %5 ten büyük olduğu için örneklemede kanaat bildiren cümle oranları yönünden incelenen hikâyeler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı; yani eserlerdeki kanaat bildiren cümle oranlarında iç tutarlılığın olduğu görülmektedir.

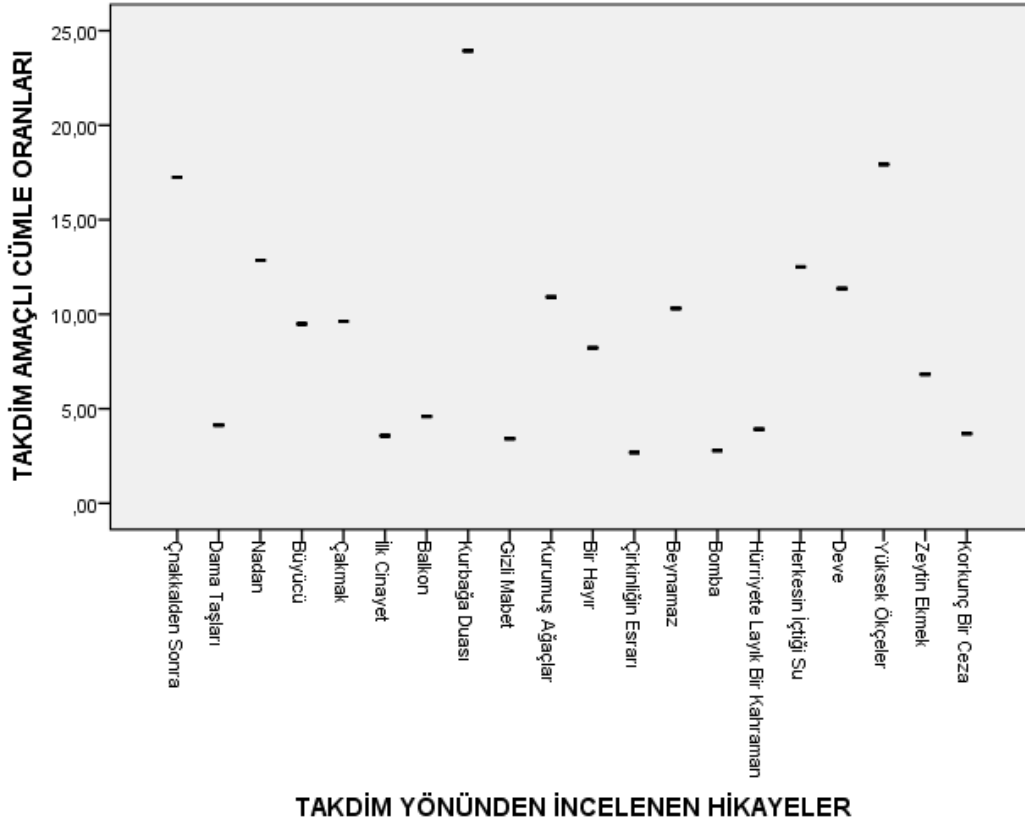
3.1.3. Takdim Yönünden İncelenen Hikâyeler

Takdim cümlelerinin cümle sayılarına ait oran bulguları aşağıdadır:

Tablo 3.5. Takdim Amaçlı Cümle Oranları

Sayı	20
Kayıp	0
Aritmetik Ortalama	8,9985
Ortanca	8,8580
Tepe Değeri	2,69 ^a
Standart Sapma	5,85331
Minimum	2,69
Maksimum	23,94

İstatistik tablosunda takdim amaçlı cümle sayılarının aritmetik ortalamasının (mean) 8,9985 olduğu görülmektedir. Sayısal gözlemler kümesinde aritmetik ortalama (mean) ve ortanca değerinin (median) birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu yakınlık standart sapma değerinin neden bu kadar düşük olduğunun da izahı sayılabilir. Yukarıdaki frekans değerlerine bakarak verilerin dağılımının normal olduğu kanısına varabiliriz.

Şekil 3.3. Takdim Cümleleri Betimsel Analiz Tablosu

Yukarıdaki şekle göre örneklemede takdim amaçlı cümle sayısı en az Çirkinliğin Esrarında en fazla ise Kurban Duası adlı eserde kullanılmıştır. Örneklemin aritmetik ortalaması göz önüne alarak aşağıdaki tabloya bakarsak diyalog oranının en ideal olduğu eserler “**Bir Hayır**” ve “**Büyücü**” adlı eserlerdir.

Tablo 3.6. Anlamlılık (Kruskal Wallis) Testi

Takdim Amaçlı Cümle Oranları	
Chi-Square	19,000
Df	19
Asymp. Sig.	,457

Yukarıdaki tablo incelendiğinde.%5 anlamlılık düzeyine göre sig. değeri(,457>0,05)%5 ten büyük olduğu için örneklemede takdim amaçlı cümle oranları

yönünden incelenen hikayeler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı, verilerin dağılımının normal olduğu görülmektedir.

3.1.4. Hareket Yönünden İncelenen Hikâyeler

Hikâyelerde ilk bakışta göze çarpmayan kişi ya da doğadaki varlıkların eylemelerini anlatan cümlelerden canlandırmalı hareket cümlelerine, canlandırmalı hareket cümlelerinden öyküleyici anlatıma, öyküleyici anlatımdan olay hazırlık ve olay cümlelerine kadar birçok cümlenin temelinde hareket vardır.

Hareket cümleleri olay öykücülüğünde gerek öyküde atmosferi yakalama gerek geçişler yoluyla öyküde kurgu bütünlüğünü sağlama gerekse de hikâyede verilmek isteneni hikâyenin bütününe yayma açısından son derece önemlidir.

Hareket cümleleri adı altında genel bir başlık açmak metinde öyküleyici anlatımla betimleyici anlatımı net bir şekilde ayırma noktasında fırsat sunabilir. Hareket cümlelerinin cümle sayılarına oran bulguları aşağıdadır:

Tablo 3.7. Hareket Bildiren Cümlelerin Oranı

Sayı	20
Kayıp	0
Aritmetik Ortalama	47,8509
Ortanca	47,0780
Tepe Değer	26,55 ^a
Standart Sapma	13,53313
Minimum	26,55
Maksimum	78,85

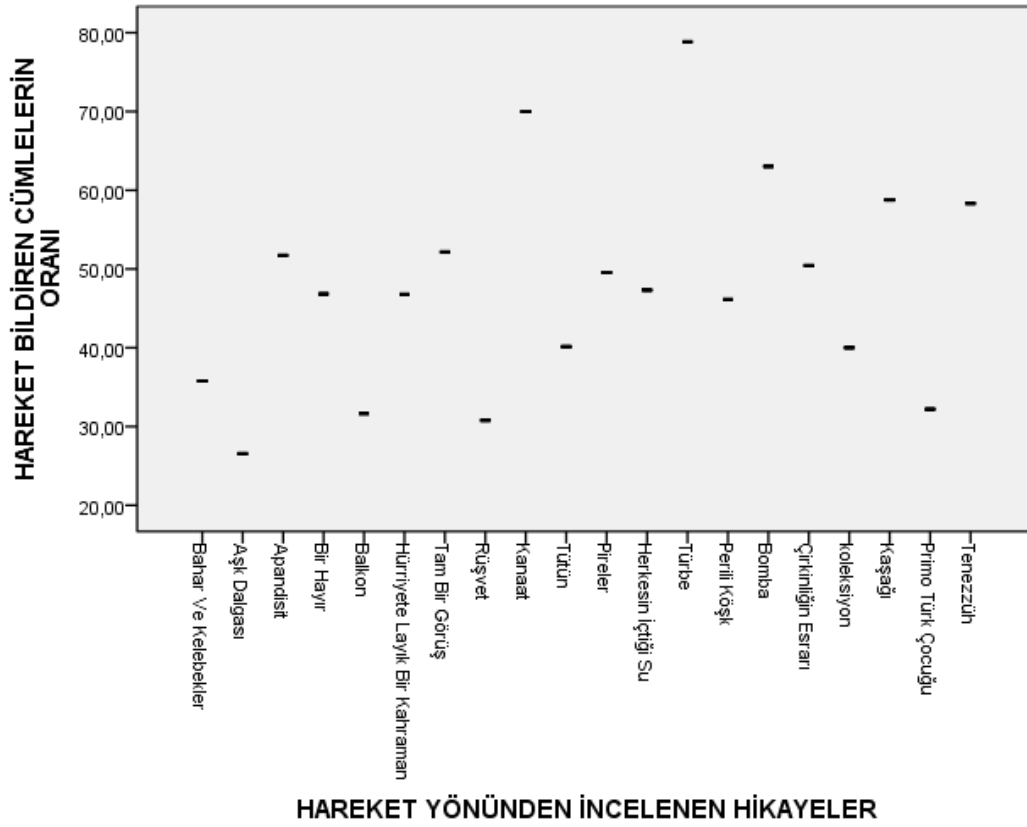
İstatistik tablosunda hareket bildiren cümle sayılarının aritmetik ortalamasının (mean) **47,8509** olduğu görülmektedir. Sayısal gözlemler kümesinde aritmetik ortalama (mean) ve ortanca değerinin (median) çok yakın olduğu görülmektedir. Bu yakınlıktan yola çıkarak verilerin dağılımının normal olduğu yargısını çıkarabiliriz.

Aşağıdaki tabloda normallik testi verilerine bakarak daha net bir sonuca ulaşabiliriz.

Tablo 3.8. Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	Sig.	İstatistik	Df	Sig.
Hareket Bildiren Cümlelerin Oranı	,125	20	,200*	,966	20	,667

Gözlem sayısı 29'dan az olduğunda Shapiro-Wilk testi kullanılabilir.%5 anlamlılık düzeyine göre sig. değeri(0,067>0,05) %5 ten büyük olduğu için verilerin normal dağıldığı rahatlıkla söylenebilir.

Şekil 3.4. Hareket Cümleleri Betimsel Analiz Tablosu

Yukarıdaki istatistik tablosuna göre örnekleme hareket anlamlı cümle sayısının en az olduğu eser Aşk Dalgası adlı eser takdim amaçlı cümle sayısının en fazla olduğu eser ise Türbe adlı eserdir. Örneklemin aritmetik ortalaması göz önüne alarak

aşağıdaki tabloya bakarsak diyalog oranının en ideal olduğu eser “Hürriyete Layık Bir Kahraman” adlı eserdir.

3.1.5. Tasvir (Betimleme) Yönünden İncelenen Hikâyeler

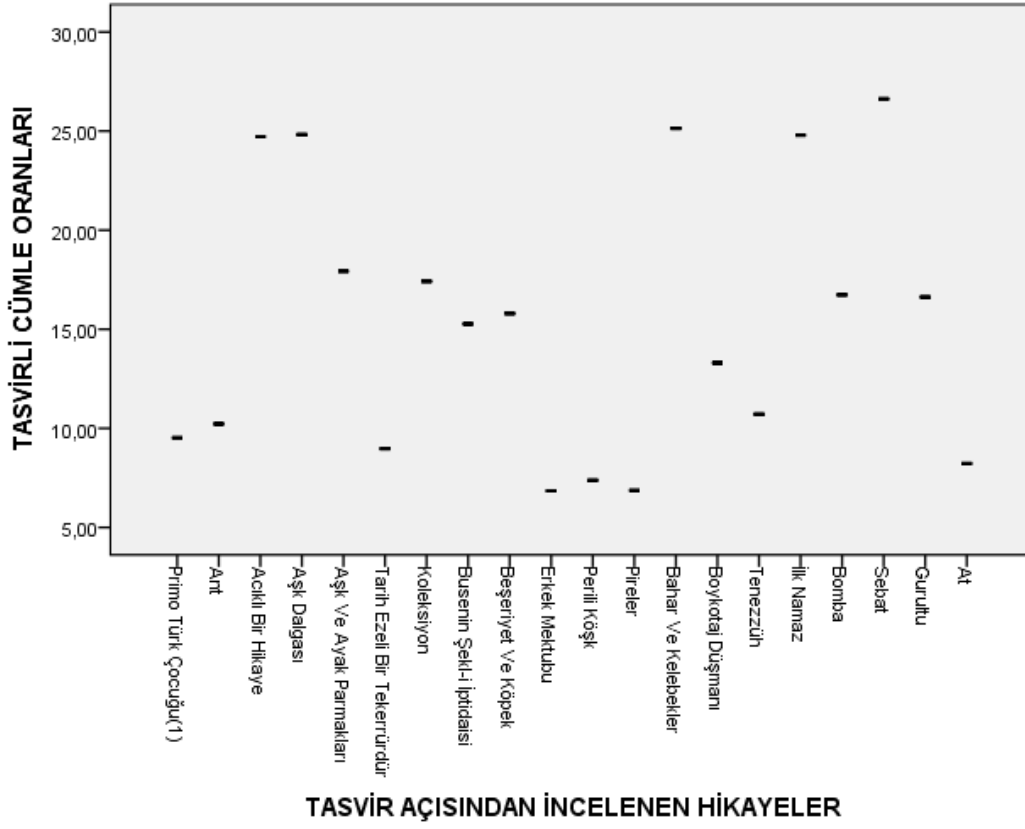
Tasvir cümlelerinin cümle sayılarına oran bulguları aşağıdadır:

Tablo 3.9. Tasvirli Cümlelerin Oranı

Sayı	20
Kayıp	0
Aritmetik Ortalama	15,3964
Ortanca	15,5305
Tepe Değer	6,84 ^a
Standart Sapma	6,84130
Minimum	6,84

İstatistik tablosunda dikkati çeken en önemli hususlardan biri örnekleme tasvirli cümle sayılarının aritmetik ortalama (mean) oranının **%15,3964** olması diğeri ise aritmetik ortalama (Mean) ve ortanca değer (median) birbirine yakın olmasıdır.

Bir sayısal gözlemler kümesinde aritmetik ortalama ve medyan birbirine ne kadar yakınsa dağılım o kadar normaldir denilebilir.

Şekil 3.5. Tasvir Cümleleri Betimsel Analiz Haritası

Yukarıdaki tabloya istatistikî açıdan bakarsak tasvirli cümle sayısının en az olduğu eser Erkek Mektubu adlı eser, tasvirli cümle sayısının en fazla olduğu eser ise Sebat adlı eserdir. Örneklemin aritmetik ortalamasını göz önüne alarak aşağıdaki tabloya bakarsak tasvirli cümle sayısının en ideal olduğu eserler “**Busenin Şekli-i İptidası**” ve “**Beşeriyet Ve Köpek**” adlı eserlerdir.

Tablo 3.10. Normallik (Kruskal Wallis) Testi

Takdim Amaçlı Cümle Oranları	
Chi-Square	19,000
Df	19
Asymp. Sig.	,457

Son olarak yukarıdaki test sonuçlarına bakıldığında ise %5 anlamlılık düzeyine göre sig. değeri($4,57 > 0,05$)%5 ten büyük olduğu için örnekleme tasvirli cümle oranları yönünden incelenen hikayeler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı; verilerin dağılımının normal olduğu görülmektedir.

Tasnifçi çalışma sonucu elde edilen bulgulara göre örnekleme eserlerde diyaloglu toplam cümle sayısının cümle sayısına oranının **%34,336**, kanaat bildiren cümle sayısının toplam cümle sayısına oranı **%13,860**, takdim amaçlı cümle sayısının toplam cümle sayısına oranı **%8,9985**, hareket bildiren cümle sayısının toplam cümle sayısına oranı **%47,8509**, tasvirli cümle sayısının toplam cümle sayısına oranı ise **%15,3964**'tür.

Örnekleme başlıklar altında incelenen hikâyelerin oran bulgularının **%120,4718**'lik bir oran dilimi içerisinde dağıldığı görülmektedir. Her başlıkta incelenen hikayelerin birçoğu farklı olduğu için **%100**'lük bir dilim içerisinde bulguların dağılmaması çok tabidir.. Yapılması gereken bulguların ters orantı yoluyla %100'lük bir oran içerisinde karşılıklarını bulmaktır.

Bulguların %100'lük oran dilimi içerisinde karşılıkları aşağıdadır:

1. Diyaloglu Cümle Oranları: **%28,526**
2. Kanaat Bildiren Cümle Oranları: **%11,504**
3. Takdim Amaçlı Cümle Oranları: **%7,469**
4. Hareket Bildiren Cümle Oranları: **%39,719**
5. Tasvirli Cümlelerin Oranı: **%12,780**

Görüldüğü gibi, çocuklar için somut olmasından dolayı daha anlaşılır ve kullanılır olan diyaloglu ve hareket bildiren cümlelerin oranı (%68), daha bir üst seviye olan kanaat, takdim, tasvirli cümle oranları(%32)na göre oldukça yüksektir.

3.2. Seçmeli Derslerle İlgili Genelge, Yönetmelik Ve Yönergelerin İncelenmesi

3.2.1. Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün Seçmeli Dersler Konulu Resmi Yazısı

Ayrıntı: Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 06/02/2015 tarihli ve 43769797/10.06/1320756 sayılı seçmeli dersler konulu resmi yazısı İlgilidir:

a) Talim ve terbiye kurulu başkanlığının 28/05/2013 tarihli ve 22 sayılı kurul kararı eki İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi,

b) 04/09/2014 tarihli ve 86 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı eki İmam Hatip Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesi,

c) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12/01/2015 tarihli ve 76198665/115/305476 sayılı (Genelge No: 2015/1) Genelgesi.

Yukarıdaki resmi yazı aşağıdaki hususlarla ilgilidir:

1) Okullarda en az on öğrencinin aynı dersi seçmesi durumunda ilgili seçmeli ders okutulabilecektir.

2) 2015-2016 eğitim öğretim yılında ortaokul 5,6,7,8. sınıflarda okuyacak öğrenciler haftada toplam 6 saat, imam hatip ortaokullarının 5,6 ve 7. sınıflarında okuyacak öğrenciler haftada toplam iki saat, imam hatip ortaokullarının 8.sınıflarında okuyacak öğrenciler ise haftada 1 saat seçmeli ders seçeceklerdir.

3) İlgili alanda öğretmen yokluğu gerekçesiyle okul yönetimlerince öğrenci ve veliler belirli derslere yönlendirilmeyeceklerdir. Okulda ilgili alanda yeterli sayıda öğretmen bulunmadığı seçmeli derslerin seçilmesi halinde öncelikle diğer okullarda maaş/ ek ders karşılığı görevlendirmeler yoluyla öğretmen temin edilecek, bunun da mümkün olmadığı durumlarda ücretli öğretmen temin edilmek suretiyle bu dersler açılacak ve okutulacaktır.

4) Ekte gösterilen seçmeli ders dilekçe örnekleri incelendiğinde Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin ortaokul öğrenimi süresince dört kez alınabileceği belirtilmiştir. Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin imam hatip ortaokullarında 5,6 ve

7.sınıflarda bir ya da iki saat seçilebileceği 8. Sınıfta ise bir saat seçilebileceği belirtilmiştir. İmam hatip statüsünde olmayan ortaokullarda ise Yazarlık ve Yazma Becerileri dersinin 5,6,7 ve 8.sınıflarda iki saat seçilebileceği belirtilmiştir.

3.3. 8. Sınıf Türkçe Ünitelendirilmiş Yıllık Plânlarının Yaratıcı Yazma Becerileri Yönünden İncelenmesi

3.3.1.MEB Yayınlarının İncelenmesi

Eylül

5.Hafta

- Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.

Ekim

1.Hafta

- Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.
- Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.

2.Hafta

- Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.
- Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.

Kasım

1. Hafta

- Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

2.Hafta

- Metnin konusunu belirler.
- Metnin plânını kavrar.

4.Hafta

- Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
- . Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.

Aralık

1.Hafta

- Metnin plânını kavrar.

2.Hafta

- Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.

5.Hafta

- Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
- Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.

Ocak

2.Hafta

- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.

Şubat

2.Hafta

- Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.

- Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

3.Hafta

- Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.

Nisan

3.Hafta

- Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.
- Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.

Haziran

2.Hafta

- Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.
- Metni içerik yönünden değerlendirir.

Hatırlatma ve Çıkarımlar

1. Plân yaratıcı yazarlık becerileri yönünden incelenirken kazanımların ilk kez geçtiği ay ve yılın verilmesiyle yetinilmiştir.
2. 8.Sınıf Türkçe Ünitelendirilmiş Yıllık Plânı'nın 8.sınıf düzeyindeki öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilir nitelikte kapsam geçerliliğine sahip olduğu görülmüştür.
3. Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmede kullanılan uygulama etkinliklerine plânda yer verilmediği görülmüştür.
4. Plânda öğrencilere yaratıcı yazma becerisinin aşama aşama kazandırılmak istendiği görülmüştür.

3.4. 8. Sınıf Yazarlık Ve Yazma Becerileri Yıllık Kazanım Plân Örneğinin Hazırlanması

3.4.1. Kazanım Plân Örneği

Tablo 3.11. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Ünitelendirilmiş Yıllık Kazanım Plân Örneği

AY	HAF TA	BECERİLER	KAZANIMLAR	ATATÜRKÇÜLÜK	ÖLÇME-DEĞERLENDİRME	YÖNTEM VE TEKNİKLER
EYLÜL	4	Beceri-1 Oluşturacağı metnin öncesine ait kurgular yapma	Hazırlayacağı metnin türünü belirler.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır.
EKİM	1	Beceri-1 Oluşturacağı metnin öncesine ait kurgular yapma	• Hazırlayacağı metnin türünün özelliklerini kavrar.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • “Ön Hazırlık” aşamasında belirtilen (İlköğretim Türkçe Sözlük, İlköğretim Okulları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
	2		• Metinde neyi anlatacağını tasarlar.			
	3		• Metinde neyi anlatacağını tasarlar.			
	4		• Metinde neyi anlatacağından yola çıkarak hareket bildiren cümleler oluşturur.			
KASIM	1	Beceri-1 Oluşturacağı metnin öncesine ait kurgular yapma	• Hareket cümlelerinden olay paragrafı kurar.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır. • “Ön Hazırlık” aşamasında belirtilen (İlköğretim Türkçe Sözlük, İlköğretim Okulları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
	2		• Metni oluşturma amacını belirler.			
	3		• Metni oluşturma amacını belirler.			
	4		• Oluşturacağı metindeki anahtar kelimeleri belirler.			
ARALIK	1	Beceri-2 Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını Uygulama	• Belirlediği anahtar kelimelerden yola çıkarak metnine başlık bulur.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır.
	2		• Oluşturacağı metni kimin ağzından yapacağını belirler.			

Tablo 3.11. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Ünitelendirilmiş Yıllık Kazanım Plân Örneği

AY	HAF TA	BECERİLER	KAZANIMLAR	ATATÜRKÇÜLÜK	ÖLÇME-DEĞERLENDİRME	YÖNTEM VE TEKNİKLER
	3		• Oluşturacağı metnin özetini kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde yapar.			• “Ön Hazırlık” için (İlköğretim Türkçe Sözlük, İlköğretim Okulları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
	4		• Oluşturacağı metnin özetini kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde yapar.			
	5		• Oluşturacağı metni hangi anlatım biçimiyle yazacağını belirler.			
OCAK	1	Beceri-2 Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını uygulama	• Belirlediği anlatım biçiminin (öyküleyici ve betimleyici) özelliklerini kavrar.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	• Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır.
	2		• Belirlediği anlatım biçiminin (öyküleyici, betimleyici, tartışmacı, karşılaştırmacı) özelliklerini kavrar.			
	3		• Olaya dayalı metne uygun diyalog cümleleri kurar.			
ŞUBAT	2	Beceri-2 Metin oluşturma sürecinde yazma aşamalarını uygulama	• Olaya dayalı metne uygun diyalog cümleleri kurar.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	• “Ön Hazırlık” aşamasında belirtilen (İlköğretim Türkçe Sözlük, İlköğretim Okulları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
	3		• Olaya dayalı metne uygun betimleme cümleleri kurar.			
	4		• Olaya dayalı metne uygun betimleme cümleleri kurar.			
MART	1	BECERİ 2: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını Kullanma	• Olaya dayalı metne uygun kanaat cümleleri kurar.		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	• Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır.
	2		• Olaya dayalı metne uygun takdim (sunum) cümleleri kurar.			
	3		• Metni oluşturan unsurlar arasında geçiş ve bağlantılar kurar.			
	4		• Metni oluşturan			

Tablo 3.11. Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Ünitelendirilmiş Yıllık Kazanım Plân Örneği

AY	HAF TA	BECERİLER	KAZANIMLAR	ATATÜRKÇÜLÜK	ÖLÇME-DEĞERLENDİRME	YÖNTEM VE TEKNİKLER
	5		<p>unsurlar arasında geçiş ve bağlantılar kurar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metindeki geçiş ve bağlantıları sağlama hareket cümlelerinden yararlanır. 			ları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
NİSAN	1		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metindeki geçiş ve bağlantıları sağlama hareket cümlelerinden yararlanır 		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır. • “Ön Hazırlık” aşamasında belirtilen (İlköğretim Türkçe Sözlük, İlköğretim Okulları İçin Yazım Kılavuzu vb.) araç ve gereçler.
	2	BECERİ 2: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını Kullanma	<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metindeki geçiş ve bağlantıları sağlama hareket cümlelerinden yararlanır 			
	3		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metnin yardımcı fikirlerini, duygularını belirler. 			
	4		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metinde kullanacağı söz sanatlarını belirler. 			
MAYIS	1	BECERİ 2: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını Kullanma	<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metinde kullanacağı söz sanatlarının özelliklerini kavrar. 		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma ve Görsel Sunu öğrenme alanlarında belirtilen yöntem ve tekniklerden yararlanılacaktır.
	2		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturacağı metnin plânını yapar. 			
	3	BECERİ 2: Yazma amacına uygun farklı metin yapılarını kullanma	<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturduğu metni içerik ve biçim açısından düzenler. 			
	4		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturduğu metni yazım ve imla açısından düzenler. 			
	5		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturduğu metni görsel materyaller kullanarak zenginleştirir. 			
HAZİRAN	1	BECERİ 3: Oluşturduğu metnin sonrasını düzenleme	<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturduğu metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir. 		Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme, Ürün dosyası, Yazmaya Hazırlık, Plânlama, Taslak Oluşturma	
	2		<ul style="list-style-type: none"> • Oluşturduğu metni içerik yönünden değerlendirir. 			

3.5. Yıllık Kazanım Plân Örneğini Uygulayarak Öğrencilerle Hikâye Kurgulama Çalışmaları

3.5.1. Örnek Hikâye

KADİR

Kadir solgun yüzüne inat cıvık bir gülümseme ile evin içerisinde volta atıp duruyordu.

Annesi Meryem Hanım:

_Oğlum böyle yürüyüp durma başım dönüyor.

Kadir:

_Anneciğim ben durmak istesem de ayaklarım durmuyor, dedi. Meryem Hanım'ın yüzünde mızır bir gülümseme belirdi: "Aman! Benim oğlum büyümüş de nişanlanıyormuş." Kadir'in yüzü kızardı ve annesine:

_Anne utandırıyor sun beni! Heyecandan olacak galiba acıktım. Meryem Hanım:

_Bu elbiselerle mi yemek yiyeceksin? Dedi. Kadir'in üzerinde kırmızı kravat, beyaz gömlek, siyah takım elbise ve rugan bir ayakkabı vardı. Yemek yerken annesi oğluna sık sık " Sakın üzerine dökme! " diye uyarıyordu. Kadir'in de aksilik midesi bulanıyor, bunu da nişan heyecanına bağlıyordu. Meryem Hanım:

_Biraz aç dursan ne olurdu be yavrum! Zaten günlerdir iştahsızsın. Bugün mü acıkacağın tuttu? Dedi. Kadir'in mide bulantısı git gide artıyordu. Annesinin "Kadir!" demesine zaman kalmadı ve bir ağız dolusu kusmuşu üzerine boca etti. Üstü başı batmış suçluluk duygusuyla başını öne eğmişti.

Annesi ise sinirden kıpkırmızı kesilmişti. "Ben şimdi ne yapacağım, ellerin karşısına çıkacağız!" diyordu.

Şimdi ne takım elbisesi, ne beyaz gömleği ne de canım kravatı giyilecek durumdaydı. Meryem Hanım bir anda hiç beklenilmeyecek bir şey yaptı. Odasında asılı duran rahmetli eşinin takım elbisesini Kadir'e elleri titreye titreye uzattı. Kadir hayretler içinde kalmıştı. Ne olacağını bilmiyordu. Fakat giymek zorundaydı.

Annesi yıllardır eşinin bu aziz hatırasını çocuklarından ayırmamıştı. Sanki sevgisini çocukları ve kocasının takım elbisesi arasında pay etmişti. Bir kişinin bu takım elbiseyi giymesi şöyle dursun takım elbiseye dokunulmasına dahi tahammül edemiyordu. Kadir annesine sarılıp ağlamaya başladı. Annesi:" ağlamayı bırak! Ablanlar ha geldi ha gelecek" dedi. Meryem Hanım bu hareketiyle on yıllık yası bitirmiş, başında ki siyah başörtüyü çıkarıp sarı bir başörtü takmıştı. Ve artık görünen o ki Meryem Hanım kocasının ölümünü kabullenmişti. Derin bir iç çekti ve: " Merhaba yeni hayat!" dedi.

Tam o esnada da kapı çalındı. Annesi kapıyı açar açmaz Kadir'in kız kardeşi Atik Hanım: "Nerelerdeymiş bakalım benim yakışıklı kardeşim?" dedi. Kadir babasının damatlığını giyinmiş ablasının karşısına çıkmıştı. Babası kendisinden daha boylu posluydu.

Pantolonun paçaları, ceketin kolları Kadir'e çok uzun gelmişti. Gömleğin içine

ise bir kişi daha sığardı. Húlasası Kadir babasının damatlığına gómúlmúř gibiydi. Babasının damatlığı içinde kaybolmuştu adeta. Atik Hanım gördüğü manzara karşısında şaşırmış kalmıştı. Úst úste sorular sorma gereği hissetti: Kadir kendi damatlığını bırakıp babasının damatlığını neden giymişti, annesi bu duruma nasıl razı olmuştu? Ústelik Atik Hanım kocasına da mahcup olmuştu. Kardeşine takım elbiseyi eniştesi almış, tüm nişan masraflarını da o karşılamıştı. Bu durumun bir açıklaması olmalıydı. Annesine:

_”Kadir'in takım elbiselerine ne oldu, neden giymedi?” dedi. Annesi ablasına olanları anlattı. Atik Hanım bu duruma çok úzúldü. Eniştesi Ali Bey:

_”Hanımlar, cenazeye mi gidiyordunuz nişana mı?” diyerek çıktı ve onlara acele etmeleri gerektiğini söyledi. Bin bir heyecanla arabaya bindiler. Heyecandan ve havanın serinliğinden olsa gerek Kadir tir tir titriyordu. Yüzü de sapsarıydı. Konforlu sayılmayacak bir arabayla ilçeden merkeze gitmek pek de kolay değildi. Yol kısa da sayılmazdı. Kadir kusmadan yolcuğu nasıl tamamlayacağını kara kara düşünüyordu. Eniştesi dönemeçleri sert bir şekilde dönüyor, arabayı bağırtıyordu. Hani usta bir şoförde sayılmazdı. Eniştesine bir ara " yavaş!" der gibi oldu; fakat çekinerek vazgeçti.

Eniştesi ile fazla samimi değillerdi. Enişteleri babasını kaybettiği dönem de aralarına girmiş, o günden sonra da otoriter baba rolünü o üstlenmişti. İlişkileri daha çok bu meyanda gelişiyordu. Kadir'e kısa sorular sorar, Kadir'in sorularına ise kısa cevaplar verirdi.

Nihayet sert bir duruşla yolculuk sona ermişti.

Kadir içinden " Kırkıdan sonra ehliyet alırsan böyle böyle pata küte durursun!" diye geçirdi ve gülesi geldi. Yüzünde beliren tebessüm, gözlerinde ki sarılık ve gözaltlarında ki morlukla büyük bir zıtlık oluşturmaktaydı. Tebessüm yüzünde emanet duruyordu. Kadir'in tebessümünü fırsat bilen eniştesi:

_İki baş dört ayak ol da gör gününü, dedi. Kadir utandı, yüzü kızardı ve başını öne eğdi. Şimdi bu ölü ve durağan yüze bir zıt ifade daha eklenmişti. Arabadan inerken sendelediğini hissetti. Sanki gövdesinin bütün ağırlığı kollarına ve ayaklarına boşalmıştı. Kadir bu halde dahi Gizem'ine kavuşacağı için seviniyordu. Gizem' in koca gözlü dev anası olmasaydı sevinci kat kat artardı. Kadir'in kayın validesi ile olan ilişkisi yavaş yavaş kırmızı başlıklı kız ile kurdun hikâyesine dönüyordu.

Çoğu zaman rüyasında tam Gizem'ine kavuşacakken Gizem'in anası olacak kadın Kadir'i terlikle kovalıyordu. Herkes sevdiğini sayıklarken Kadir" Kezban Kezban" diye sayıklıyordu. Kadir içeri girip salona doğru yürürken, keşke babam güzel günümde yanımda olsa diye içinden geçirdi. Bir an gözlerini kapayıp babasının çehresini gözünün önüne getirmeye çalıştı; ama bir türlü babasının simasını anımsayamıyordu. Yüzüne bir tavır, mana katan burnunu aklına getirdiğinde, surete derinlik katan küçük zeytin gözler kayıyordu; oysa o parlak gözlerinde ki ışığa şimdi ne kadar da ihtiyaç duyuyordu?

Babasını en son Annesine göğsünü sıvazlatırken görmüştü. Baba kelimesi Kadir' de daha çok göğüs ağrısı ve sigara dumanını çağırıyordu. Sürekli annesine:

_ Şu meretten de bir türlü kurtulamadım, der. Sigarasını derin derin çeker boşluğa üflerdi. Annesi:

_Bey! Hem meret diyorsun hem de şu zıkkımı su içer gibi içiyorsun. Bak bıyıkların bile sarardı. Babası:

_Hanım bu yollar sigarasız çekilir mi, söyle? Ben bir kamyon şoförüyüm derdi. Babası eve bazen ay da bazen de iki ay da bir gelirdi. Eve geldiğinde de sabaha kadar öksürürdü. Şimdi babasının yüzü içtiği sigaralar gibi duman duman olmuş havada dağılmıştı.

Kadir bunları düşünerek salona doğru yürürken salonun eşiğine çarpıp yere yüzüstü kapaklandı ve " pat" diye bir ses duyuldu. Kadir'den çıkan sese bakılırsa Kadir'in bir belki bir kaç yeri kırılmıştı. Salonda konuklarının sesleri bıçak gibi kesildi. Bir süre sonra, şoku atlatan Kadir'e doğru koşmaya başladı. Eniştesi şaşkınlığı atlattıktan sonra Kadir'i yerden kaldırdı. O canını beyaz gömlek Kadir'in burnundan akan kanlarla kızıla boyanıyordu. Kadir çenesini kasiyordu. Evi bir telaş sardı.

Evdeki telaştan herkes Gizem'i unutmuştu. Adet üzere şerbet dağıtılabana kadar Gizem'in odadan çıkması gerekiyordu. Gizem duyduğu sestem sonra bayağı korkmuş ve sestem sonra gelen sessizlik ve akabindeki telaş onu endişelendirmeye başlamıştı." Acaba birine bir şeymi oldu? " diyip odanın içerisinde bir o tarafa bir bu tarafa dönüp duruyordu. Tam bu esnada Odanın kapısı açıldı. Kapı açılır açılmaz Gizem konukların bulunduğu odaya doğru koşmaya başladı. Kadir salonun ortasında başı eniştesinin dizleri üzerinde uzanmıştı. Gizem su yeşili, kadife bir abiyeyle şahadet oturuşu oturdu ve başladı dövünmeye ellerini yumruk yapıp kafasına vuruyor, yetmiyor göğsünü elleriyle dövüyordu. O esnada sanki Kezban Hanım çevrelerinde avcı kuş gibi dönüp duruyordu.

Enişteleri Ali Bey'i ve Kadir'i kaldırıp lavaboya götürdü. Kadir çok utanıyordu.

Eniştesi Ali Bey Kadir'e

_Ne yaptın sen Kadir şimdi biz ne yapacağız, dedi ve tam o esnada Gizem geldi.

Kadir, diyerek boynuna sarıldı ve bir yerin acıyor mu diye sordu. Kadir utançtan cevap bile veremedi. Sonra Gizem Kadir'in gömleğini temizledi. Ütüyle kuruttu ve giymesi için Kadir'e uzattı. Gömleği giydikten sonra salona gittiler. Kadir'in yüzü düşmüştü ve kendini salak gibi hissediyordu. Gizem Kadir' acıklı gözlerle baktı. Kadir başını yerden kaldırdığında Gizem'in gözlerinde ki o acıklı bakışları fark etti. Gizem, sevdiği daha fazla utanmasın diye” Haydi salona geçelim!” dedi. Kadir'in insan içine çıkacak yüzü yoktu; ama bunu yapmak zorundaydı.

Sonunda salona geçtiler. Orada bulunanlar yaşanan bu olay hakkında eleştiri yapıyorlardı. Kadir içeri girince ortam sessizleşti. Herkes sustu ve Kadir'e bakıyorlardı. Kadir içeri girip koltuğa oturdu, gözler hâlen Kadir'in üstündeydi. Ortamı yumuşatmak için Gizem'in kardeşi Esmâ bilgisayardan müzik açtı ve

_Hadi ne duruyorsunuz oturmaya mı geldiniz hadi kalkın diyip koltukta oturan Serra adında ki komşusunu kaldırıp karşılıklı oynadılar. Konuklar da olayı unutup kalkıp karşılıklı oynadılar. Ortam biraz yumuşamıştı. Ama Kadir halen daha utanç içindeydi. Gizem onu bir nebze olsun güldürmeye ve moralini yerine getirmeye çalışıyordu. Ve o sırada Kadir'in ablası Atik Hanım yavaşça Kadir'in yanına yaklaşmış, ” Canını sıkma artık olan oldu. Hadi kalk abla kardeş seninle karşılıklı oynayalım!” dedi.

Kadir:

_Hayır, abla ben oynamak istemiyorum dedi. Atik Hanım Kadir'in oynaması için ısrar ediyordu. Kadir ise oynamamak için direniyordu ve sonunda Kadir'le Atik Hanım Kadir'le karşılıklı oynayabildi. Kadir oynarken dönüp dönüp Gizem'ine bakıyordu. Gizem ise ona bakıp gülümsüyordu. Kadir'in birazda olsa morali yerine gelmişti. Daha sonra Gizem'in ellerinden tutup kaldırdı beraber karşılıklı bir şekilde oynadılar. Yaşanan olaylar unutulmuştu ama Kadir'in başı dönüyordu Gizem'i dört ayrı taraftan görüyor gibiydi. Zor ayakta duruyordu. Düşmemek için kendini zor tuttu. Git gide baş dönmesi çoğalıyordu. Daha fazla oynayamadı tam düşecekken koltuğa oturdu.

Gizem:

_” Ne oldu, neden oturdun bir sorunun mu var hasta mısınız?” diye sordu. Kadir ise bir sorun yok biraz başım dolandı bende oturayım dedim. Gizem de Kadir'in yanına oturdu ve tam elini tutacakken Kadir ben bir gidip yüzümü yıkayayım dedi ve gitti. Gizem Kadir'in arkasından öylece bakakaldı. Kadir'e bir şey olmasından korkuyordu. Son zamanlarda Kadir'i hiç de iyi görmüyordu. Kadir yüzünü yıkadı biraz serinlemişti ama halen başı dönmeye devam ediyordu. Yine bir sorun çıkmasından korkuyordu. Yüzünü kuruladıktan sonra Gizem'in yanına gitti biraz sohbet ettiler dans ettiler ve oynadılar. Ardından masalar kuruldu yemekler çok bereketliydi.

Bir türlü bitmek bilmemişti. Yemekler yeni masalar toplandı ve şerbetler içildi. Sıra yüzük takılmasına gelmişti. Kadir yine bir aksilik olur diye çok endişeleniyordu. Kurdeleyi Gizem'in babası taktı

. Nihayet Kadir bunu da kazasız belasız atlattı. Gizem, Kadir ve akrabaları karışıklı oynadılar. Kadir belli etmemeye çalışıyordu ama baş ağrısı gittikçe artıyordu. Kadir oynarken yüzü kızarması gerekirken iyice sarardı. Gizem Kadir'in yüzünün sarardığını fark etti; ama ortalığı ayağa kaldırmasın diye sesini çıkartmadı. Kadir'de bir hastalık olduğunu yavaş yavaş seziyor gibiydi. Ama Kadir hastalığının farkında değildi. Kadir'in git gide başı dönüyor, yüzü sararıyor, herkesi dört ayrı taraftan görüyor ve sesleri ağır işitiyordu.

Kadir'in iyi olmadığını gören eniştesi Kadir'i alıp lavaboya götürüp elini yüzünü yıkadı. Salona geçip Gizem'in yanına oturdu. Gizem, Kadir hakkında hiçbir şey söylemedi öylece oturdular. Sıra takı törenine gelmişti Kadir ile Gizem başköşeye oturarak kendilerine takı takılmasını bekliyorlardı; ama gel gör ki birkaç kişi takı taktıktan sonra Kadir, düştü ve bayıldı Kadir düşünce Gizem "Kadir !" diye, çığlık

attı. Herkes telaş içerisinde ordan oraya koşturup duruyordu. Kadir'i hemen hastaneye götürdüler Gizem de hastaneye gidip Kadir'in yanında olmak istedi ama annesi hastaneye gitmesine izin vermedi, dolayısıyla Gizem sevdiğinin yanında olamadı bunun için çok üzülüyordu.

Gelen misafirler yavaş yavaş evlerine dağılıyorlardı, Gizem ise hüngür hüngür ağlıyordu. Bir yandan da annesine söylenip duruyordu, Gizem hemen odasına çekildi. Kapıyı kilitledi, nişan kıyafetini çıkartıp ona uzun uzun baktı. Annesi Gizem 'in kendine bir şey yapmasından korkuyordu. Acaba hastaneye gitmesine izin vermeli miydi? Gizem Kadir 'de bir hastalık olduğundan emindi; artık ama bunu kabullenmek istemiyordu. Gizem, pencere kenarına geçip yola uzun uzun baktı. O sırada telefon geldi, Gizem hemen içeriye solana doğru koştu, belki Kadir 'den bir haber gelmiştir diye telefonu açtı ama telefondaki Gizem ' in yengesiydi. Nişana gelmemişti, nişanın nasıl geçtiğini soracaktı.

Gizem telefon açan yengesi olduğunu öğrenince hemen telefonu kardeşine verip kendisi tekrar o daya çekildi, yine pencere kenarında yerini almıştı yola bakıyordu. Oradan uzun süre geçti Gizem hiç kılını kıpırdatmadan öylece yola bakmaya devam ediyordu sonra içeriye kardeşi girdi ve Kadir'den haber geldiğini söyledi. Bunu duyan Gizem hemen ayağa kalkıp neyi varmış Kadir'in diye sordu. Kardeşi ise” Enişte siroz hastalığına yakalanmış” dedi. Ve o anda Gizem hiç hareket etmeden öylece durakaldı. Ağlayamıyordu bile yalnız kalmak istediğini söyledi ve kardeşi odadan çıktı.

Gizem'in duyguları tarif edilemez bir hale gelmişti nişan günü olacak işler miydi? Ne hastaneye de gidebiliyor ne de sevdiğinin yanında olabiliyordu. Bu durum Gizem'i üzüyordu. Akşama kadar Gizem pencerenin kenarında öylece durakaldı. Belki ağlasa içini dökse bu biraz iyi gelecekti ama Gizem bunu yapmıyordu acısını içinde yaşıyordu. Gece herkes uyurken Gizem hastaneye Kadir'in yanına gitmeyi düşündü;ama buna bir türlü cesaret edemiyordu. Kadir ise hastanede Gizem'in gelmesini bekliyordu.

Belki Gizem gelirse yaralarına derman olacaktı. Dört gün boyunca hep Gizem'i bekledi. Ama Gizem hiç gelmedi. Bu durumda Kadir'in yaralarını kat ve kat daha

çok kanatıyordu. Kadir'in tedavisi için Ankara'ya gitmesi gerekiyordu. Bunun için Meryem Hanım Kadir'in sağlığı için elinde avucunda ne var ne yok hep sattı.

Ve o parayla da Kadir'i Ankara'da özel bir hastaneye yerleştirdiler.

Ama annesi gitmedi, çünkü kendisine yol parası çıkmamıştı. Dolayısıyla kendisi gidemedi ama Allah'tan Kadir yalnız değildi. Yanında amcası vardı. Kadir'in

hastanede çok canı sıkılıyordu. Çünkü o canından çok sevdiği Gizem'i yanında de-
ğildi. Günlerdir hastanenin önündeki incir ağacına bakıp durdu

Çünkü bir incir ağacında Kadir ve Gizem'in yaşanmışlığı vardı. İncir ağacına bakınca eski günleri aklına geliyor ve hıçkıra hıçkıra ağlayıp duruyordu. Bu gidişle Kadir'in iyileşmesi mümkün değildi. Çünkü moralini yüksek tutmuyordu. Hep içinde bir gözyaşı vardı. Gizem'i ve annesini çok özliyordu. Hep onları sayıklıyor ölmeden onları bir kez olsun görmek istiyordu ama annesi neyi var neyi yok Kadir'in tedavisi için bu uğurda parasını harcamıştı. Otobüse verecek parası yoktu. Annesi ve Gizem'-de Kadir'i görmek zor gününde onun yanında olmak istiyorlardı. Ama Gizem'in annesi izin vermiyor Meryem Hanım'ın ise parası yoktu. Hazır Gizem Kadir'in yanına gidemiyordu. Nişanda takılan bir kaç altını Meryem Hanım'a verdi.

Ben gidemiyorum bari siz gidin Kadir'e selamımı iletin onu çok sevdiğimi ve bekleyeceğimi söyleyin diyerek gitti. Meryem Hanım hemen yola çıktı.

Kadir 'in yattığı hastaneyi sora sora buldu.

Ama ziyaret saati bittiği için içeriye almadılar. Meryem Hanım Kadir'ini görmedi. Ve geceyi dışarıda geçirdi sabah kalktığında Kadir'i görmeye gittiğinde Kadir çoktan ölmüştü.

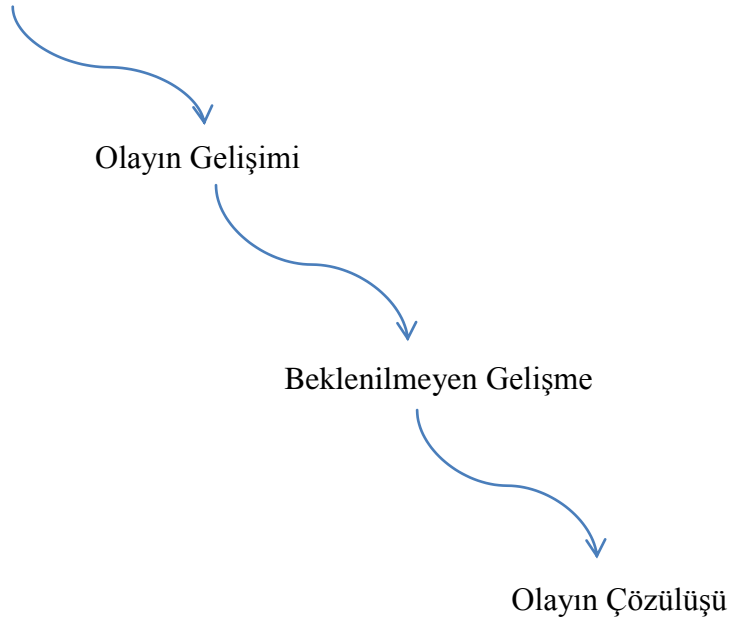
Kadir'i memleketine getirdiler ve gözyaşlarına boğularak Kadir'i toprağa verdiler.

Hikâyeyi Kurgusunda Görev Alan Öğrenciler: 19 Mayıs Ortaokulu 8/E sınıfı / Erzurum

3.5.2.1. Örnek Hikâyenin Genel Analizi

Şekil 1.5. Ömer Seyfettin'in Hikayelerinin Kurgu Şablonu

Olay Hazırlık

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kurgu genelde yukarıdaki şablona göre oluşturulmuştur. Bu şablon olay hikâyelerinde görülen serim, düğüm ve çözüm kurgu şemasına benzer. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde serim bölümünü olaya hazırlık ve olayın gelişimi, düğüm bölümünü beklenilmeyen hadise çözüm bölümünü ise olayın çözülüşü aşamaları izler. Yukarıdaki hikâyede olaya hazırlık aşamaları Kadir adlı karakterin nişan için hazırlanışı ve ailesiyle birlikte yola çıkışı, olay nişan merasimi beklenilmeyen hadise ise Kadir yere düşüp burnunun kanamasıdır.

Eylül ayından mayıs ayının ikinci haftasına kadar geçen sürede ders öğretmenin rehberliğinde öğrenciler tarafından hikâye kurgulanmış mayıs ayının ikinci haftasından haziran ayının ikinci haftasına kadar geçen sürede ise hikâye içerik, dil ve anlatım, yazım ve imla yönlerinden incelenmiştir. Hikâye görsel unsurlarla da zenginleştirilerek çalışma tamamlanmıştır. Ömer Seyfettin'in hikâyelerindeki nicel veriler esas alınarak hazırlanan ve 8.sınıf öğrencileri için hazırlanan yıllık kazanım plânlarındaki yaratıcı yazarlık becerilerini destekleyen kazanımlarla da zenginleştirilen plânla öğrencilerin “Yazarlık Ve Yazma Becerileri” dersinde ders öğretmenin rehberliğinde olay hikâye türü tarzında çok rahat bir şekilde hikâye kurgulayabildikleri görülmüştür.

Bir dal ya da alanda kullanılan kavram sayısı ne kadar fazlaysa o dal ya da alanda yapılan çalışmalar da o kadar fazla olur. Bu çalışmada klasik serim, düğüm ve çözüm kavramları yerine olay hazırlık, olayın gelişimi, beklenilmeyen hadise ve olayın çözülüşü kavramları kullanılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Ömer Seyfettin'in eserleri kurgu yönünden incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Yapılan tasnifçi çalışma sonuçlarına göre hikâyelerdeki diyaloglu cümlelerin cümle sıklığı açısından normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Hikâyelerdeki cümle sıklıklarının yüzdeler dilim içerisindeki yeri %28,526'dır.

Tasnifçi çalışma sonuçlarına göre hikâyelerde kanaat bildiren cümlelerin cümle sıklığı açısından tutarlılığının olduğu, oranlar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı; yani her hikâyede kanaat bildiren cümle sıklığının belirli bir oranda bulunduğu görülmüştür. Hikâyelerdeki cümle sıklıklarının yüzdeler dilim içerisindeki yeri %11,504'tür.

Tasnifçi çalışma sonuçlarına göre hikâyelerdeki takdim amaçlı cümlelerin cümle sıklığı açısından normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Hikâyelerdeki cümle sıklıklarının yüzdeler dilim içerisindeki yeri %7,469'dur.

Tasnifçi çalışma sonuçlarına göre hikâyelerdeki hareket bildiren cümlelerin cümle sıklığı açısından normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Hikâyelerdeki cümle sıklıklarının yüzdeler dilim içerisindeki yeri %39,719'dur.

Tasnifçi çalışma sonuçlarına göre hikâyelerdeki tasvirli cümlelerin cümle sıklığı açısından normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Hikâyelerdeki cümle sıklıklarının yüzdeler dilim içerisindeki yeri %12,780'dir. Tasnifçi çalışma sonuçlarına toplu olarak görmek istediğimizde bulguların yüzdeler dilim içerisindeki yerleri şunlardır:

Diyaloglu Cümle Oranları:%28,526

Kanaat Bildiren Cümle Oranları:%11,504

Takdim Amaçlı Cümle Oranları:%7,469

Hareket Bildiren Cümle Oranları:%39,719

Tasvirli Cümlelerin Oranı:%12,780

Tasnifçi çalışma unsurlarının Ömer Seyfettin'in hikâyelerindeki cümle sıklığı oranları nispetinde kullanılması; seçmeli derslerle ilgili genelge, yönetmelik, yönergelerin incelenmesi ve 8.sınıf Türkçe ünitelendirilmiş yıllık plânlarının yazma becerileri yönünden incelenmesi neticesinde 8. Sınıf öğrencileri için hazırlanan *Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Yıllık Kazanım Plân Örneği*'nin kolaylıkla uygulanabilir olduğu görülmüştür. Hazırlanan bu plândan hareketle ders öğretmeninin rehberliğinde bir grup öğrenci tarafından hikâye kurgulama çalışması yapılmış ve çalışmanın başarıya ulaştığı görülmüştür.

Bu sonuçlardan yola çıkarak genç bir öykü yazarı yukarıdaki oranlara göre öyküsünü kurgulayabilir; çünkü yukarıda da değinildiği gibi değerler tesadüfi değildir. Unsurların hikâyelerdeki cümle sıklıkları aşağı yukarı bu oranlardadır.

Yukarıdaki tasnifçi çalışma ayrıca ilköğretimde “yazarlık becerileri dersi” için bir kazanım planı hazırlamada yardımcı olabilir; çünkü olay öykü tarzı o yaş dilimi bir çocuk için daha benimsenebilir bir tarzdır. Kazanım planına göre önce unsurlar ve işlevleri öğrencilere kavratılır; daha sonra bu unsurlara oranları nispetinde kazanım planında yer verilir ve öğrencilere öykü şablonunun nasıl oluşturulacağı kavratılır. Son olarak öğrencilerin gelişim seviyelerine göre ürün oluşturmaları sağlanır. Ürünler öğrencilerin portfolyolarına koyularak süreç içerisindeki çabalarına göre değerlendirilmeler yapılabilir.

Bir dal veya alanda o dal ya da alanla ilgili ne kadar kavram varsa o dal ya da alan o kadar gelişir. Bu çalışmada ayrıca olay hikâyeciliğinde hikâyeyi bölümlemek için kullanılan serim, düğüm, çözüm kavramları yerine; olay hazırlık, olayın gelişimi, beklenilmeyen hadise ve olayın çözülüşü kavramları kullanılmıştır. Böylelikle ilköğretim çağındaki öğrenciler bu kavramları hem daha kolay özümseyebilecekler hem de hikâyenin hangi aşamasında ne yapabileceklerine dair ipuçlarını bu kavramlardan yola çıkarak kolayca çıkarabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Ş. (2005). Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş, 7. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ALANGU, T. (1968). *Ömer Seyfettin: ülkücü bir yazarın romanı*. İstanbul: May Yayınları.
- AYDEMİR, C. (2005). *Modern Türk Hikâyeciliğinde Ömer Seyfettin Etkisi*. C, 8, 13.
- BOLAT, S. (2003). *Öykü yazma teknikleri*. İstanbul: Papirüs Yayınları.
- CUNBUR, M. (1992). *Doğumun 100. Yılında Ömer Seyfettin*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yay.,
- ÇAKIR, H. (2002). *Öykü Sanatı* (2. Basım). Konya: Çizgi Basımevi.
- DEMİR, T. (2012). Türkçe Eğitiminde Yaratıcı Yazma Becerisini Geliştirme ve Küçürek Öykü/Development Of CreativeWritingSkillsInTurkishEducationandShortStory. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,9(19).
- DİLİDÜZGÜN, S. (2005). Eğitsel Bir Bakış Açısıyla Ömer Seyfettin ve "Kaşağı".Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1).
- GÖĞÜŞ, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. İstanbul: Gül Yayınevi.
- GÖNCÜ, B. (2012). *Ömer Seyfettin'in Kısa Hikâye sanatı* (Doctoraldissertation, İstanbul Bilgi Üniversitesi).
- KARA, Ö. T. (2011). Dramayla Öykü Oluşturma Yönteminin Türkçe Dersi İkinci Kademe Öğrencilerinin Tutumlarına Etkisi/TheEffect Of Method of StoryFormationWith Drama On TheAttitude of TheSecondary School Students in TurkishLessons. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(16).
- KARASAR, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

- KARASEVDA, N. (2010). Sen de yazar olabilirsin! Yazarlık okulu. İstanbul: Kavram Yayınları.
- KINCAL, R. Y. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KOLCU, A. İ. (2005). Öykü Sanatı, 3. Baskı, Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- KÖSE, E. (2010). Bilimsel araştırma modelleri. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Kincal RY (Editör).
- KUTUP, S. (1969). *Kur'an'da Edebî Tasvir*. Çev. Süleyman Ateş. Ankara: Hilal Yayınları.
- ÖLMEZ, Rahmet. (2014). Roman Teknikleri Erişim Tarihi: 24.11.2015, <https://prezi.com/qmrqtiamnzt/roman-teknikleri>
- SALLABAŞ, M. E. (2012). Ömer Seyfettin Hikâyelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakiminden İncelenmesi/Examination Of Ömer Seyfettin's Stories In Terms Of Value Transfer In Turkish Education. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(18).
- SEYFETTİN, Ö. (2007) Hikâyeler 1. der. Hülya Argunşah. 3. Baskı. İstanbul: Dergâh yayınları. İstanbul.
- SEYFETTİN, Ö. (2007) Hikâyeler 2. der. Hülya Argunşah. 3. Baskı. İstanbul: Dergâh yayınları.
- SEYFETTİN, Ö. (2007) Hikâyeler 3. der. Hülya Argunşah. 3. Baskı. İstanbul: Dergâh yayınları.
- TTK. (1988). Türkçe Sözlük, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.
- TDK. (2005). Türkçe Sözlük (10. bs. Ankara: TDK.
- ŞİMŞEK, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- TEKŞAN, K. (2013). Türkçe Öğretiminde Eleştirel Düşünmeyi Geliştirme Bakımından Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Yeri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2).
- TEMİZKAN, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2).
- TOSUN, N.(2013).*Öykümüzün Kırk Kapısı*,(2.baskı),Ankara: Hece yayınları.
- TOSUN, N.(2014). *Doğu'nun Öykü Kuramı*,(1. Baskı).Ankara: Büyüyenay yayınları.
- TOSUN, N.(2014). *Modern Öykü Kuramı*,(2. Baskı).İstanbul: Hece yayınları.
- TOSUN, N.(2015). *Günümüz Öyküsü*,(1. Baskı).İstanbul:Dedalus Kitap.
- ÜÜNLÜ, O. (2007). Ömer Seyfettin'in "Tos" Hikâyesinde Klâsik Kısa Hikâye Geleniği Etkileri", *Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. XIII, İzmir.

ÖZGEÇMİŞ			
1. Adı Soyadı	:Nurullah AYDIN		
<u>İletişim Bilgileri</u>			
Adres	:Aliyaızzetbegoviç İmam Hatip Ortaokulu Yakutiye/ERZURUM		
Telefon	:507 569 52 80		
Mail	:naydin.255@hotmail.com		
2. Doğum Tarihi ve Yeri	:01/11/1982 Erzurum		
3. Unvanı	:Türkçe Öğretmeni (MEB kadrolarında)		
4. Öğrenim Durumu	:Yüksek Lisans Mezunu		
Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Türkçe Eğitimi Bölümü	Atatürk Üniversitesi	2004
Yüksek Lisans	Türkçe Eğitimi Bölümü	Erzincan Üniversitesi	2016

1983 yılı doğumlu olan Nurullah AYDIN, ilkokulu Şükrüpaşa İlkokulunda, ortaokulu Gazi Ahmet Muhtarpaşa Ortaokulunda, liseyi ise İlica Yavuz Selim Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. Lisans eğitimini ise Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünde, 2004 tarihinde tamamladı. 2004-2008 tarihleri arasında Erzurum Sınav Dershanesinde Türkçe öğretmeni olarak çalıştı. 2008 tarihinde Tortum Atatürk Ortaokulunda MEB kadrosunda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaya başladı. 2010-2011 tarihleri arasında Erzurum Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünde geçici görevlendirme ile Çocuk Evi Sorumlusu olarak çalıştı. 2011 yılında bu kurumdan ayrılarak tekrar MEB kadrolarında İlica Yavuz Selim Yatılı Bölge Ortaokulunda çalışmaya başladı. Evli olan Aydın, halen MEB kadrosunda Erzurum'da bulunan Aliyaızzetbegoviç İmam Hatip Ortaokulunda Türkçe öğretmeni olarak çalışmaya devam etmektedir.